

UNIVERZITA TOMÁŠE BATI VE ZLÍNĚ

Fakulta humanitních studií

Institut mezioborových studií

Historie a současnost policejního školství

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Vedoucí bakalářské práce :

Mgr. Miroslav GÁLIK

Vypracovala:

Jana GÁLIKOVÁ

Brno 2007

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma „Historie a současnost policejního školství“ zpracovala samostatně a použila jsem jen literaturu uvedenou v seznamu literatury.

Přerov 5. 1. 2007

Jana GÁLIKOVÁ

Poděkování

Děkuji vedoucímu práce Mgr. Miroslavu Gálíkovi, za velmi užitečnou metodickou pomoc, kterou mi poskytl při zpracování mé bakalářské práce.

Jana GÁLIKOVÁ

OBSAH

ÚVOD	5
1. Historie vzdělávání v resortu MV	7
1.1 Počátky policejních sborů	7
1.2 Četnické školství	9
1.2.1 Četnické školy a systém vzdělávání	10
1.2.2 Organizace výuky v četnických školách	15
1.2.3 Zkoušky v četnických školách	19
1.2.4 Další formy vzdělávání u četnictva	21
1.2.5 Pokračovací výcvik a odborné kursy	22
1.3 Vzdělávání příslušníků veřejné bezpečnosti od konce II. světové války do roku 1989.....	23
1.3.1 Základní odborná škola	23
1.3.2 Praporčický stupeň vzdělání	24
1.3.3 Důstojnický stupeň vzdělání	24
1.3.4 Vysokoškolský stupeň vzdělání	25
2. Vzdělávání příslušníků P ČR v současnosti	28
2.1 Model vzdělávání policistů v letech 1994 – 2001	28
2.2 Koncepce celoživotního povinného vzdělávání příslušníků P ČR	31
2.2.1 Legislativní zabezpečení systému policejního vzdělávání	32
2.2.2 Institucionální zajištění	34
2.3 Systém vzdělávání příslušníků Policie ČR	35
2.3.1 Charakteristika systému celoživotního vzdělávání policistů.....	35
2.4 Základní odborná příprava policistů	40
2.4.1 Učební osnovy	41
2.4.2 Organizace vzdělávání	41
2.5 Řízená odborná praxe	42
2.5.1 Učební plán řízené odborné praxe	42
2.5.2 Způsob a podmínky ukončení vzdělávání	43
2.6 Kompetence absolventa	46

2.6.1 Klíčové kompetence	46
2.6.2 Občanské kompetence	49
2.6.3 Odborné kompetence	50
2.7 Vzdělávání managementu	53
2.7.1 Cíle výcviku policejních manažerů v kurzech	54
ZÁVĚR	57
Resumé	59
Anotace	60
Literatura a prameny	61
Zákony, nařízení a interní materiály	63
Přílohy	64

ÚVOD

Ne nadarmo se říká, že dechem žáků se zachová svět. A těmi žáky se nerozumí jen děti, ale všichni, bez ohledu na věk, kteří se stále učí. Bez vzdělání se každému člověku snižují životní horizonty i šance obstát. Vzdělání je možnost, jak se říká. Bylo by však naivní si myslet, že škola skončí absolvováním. Nejde tady o instituci školy, ale o životní potřebu neustále do sebe vstřebávat nové věci a nezůstat ani chvíli opodál. To se promítne nejen do osudu našeho života, ale i do profese, kterou jsme si zvolili.

V bakalářské práci se věnuji vývoji vzdělávání u bezpečnostních složek, které zahrnuje období od roku 1920 až po současnost. Toto jsem se snažila alespoň částečně popsat. Téma jsem si nevybrala náhodou. Sama pracuji u Policie České republiky a prošla jsem zde několik funkcí. Z praxe velmi dobře vím, jak je další vzdělávání pro výkon služby potřebné. Smyslem policejní práce je ochrana věcí veřejného zájmu. Je službou obyvatelstvu, která spočívá v ochraně životů, majetku i každodenního pořádku. Policisté se významně podílejí na stíhání pachatelů trestných činů, ale také, a v poslední době stále více, na prevenci kriminality. Každý policista musí mít při výkonu své služby na paměti dva základní atributy: slušného občana, pro kterého zde je, a zákon, který ho vede při jeho rozhodování. K tomu je třeba značná míra osobní odpovědnosti, profesionální přístup, nestrannost, bezúhonnost a v neposlední řadě také ohleduplné chování. Potřebná je i důvěra, ale také autorita a respekt. Tyto hodnoty se však nezískávají snadno. Člověk k tomu musí být velmi trpělivý. Podle mého názoru jen málokterý policista dokáže zkombinovat všechny své postoje tak, jak od něj společnost očekává. Na dnešního policistu jsou kladeny vysoké nároky, které mimo jiné souvisí i s přizpůsobováním se systémům státních organizací v západní Evropě.

S novým zákonem o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, jehož účinnost je od 1. ledna 2007, úzce souvisí také vyšší nároky v oblasti vzdělání. To se pomalu, ale jistě stává jednou z primárních podmínek. Pokud nebude policista splňovat požadované vzdělání na své funkci, nebude ji moci do budoucna zastávat.

Kvalita a výsledky práce policistů jsou přímo závislé na jejich přípravě pro výkonnou, spolehlivou a nestrannou profesionální veřejnou službu založenou na principech demokratického právního státu. Jedinou možností, jak tuto přípravu dostatečně kvalitně zabezpečit je realizace moderního systému celoživotního

vzdělávání. Vzdělání, rozvíjení osobních schopností, znalostí a odborné způsobilosti pracovníků je nezbytným předpokladem pro kvalitní fungování každé organizace.

Bakalářskou prací se snažím podat částečnou představu o resortním školství Ministerstva vnitra z pohledu minulosti a současnosti. Zahrnuje vývoj vzdělávacích systémů pro bezpečnostní sbory, koncepci celoživotního povinného vzdělávání příslušníků Policie České republiky, strukturu profesního vzdělávání policistů, obecné cíle vzdělávání, klíčové kompetence zaměřené na rozvoj osobnosti policisty.

1. HISTORIE VZDĚLÁVÁNÍ V RESORTU MINISTERSTVA VNITRA

Že je historie „učitelkou života“, věděli již staří Římané. Znalost dějů minulých byla oceňována a pokládána za důležitou ve všech historických epochách. Stejně tak je tomu i ve vzdělávání. Znalosti, které má společnost k dispozici přejímají lidé vždy podle praktických potřeb a na tomto podkladě je vždy znovu aplikují, specificky interpretují a přehodnocují. Je ovšem třeba, aby tento proces přehodnocování byl vědomý, záměrný a nikoliv živelný. Jeho živelnost má často za následek dlouhé tápání a plýtvání silami. Aby k tomu nedocházelo, je nezbytné co nejpřesnější poznání minulosti. V žádné době se nepotýkáme se všemi problémy, ale jen s některými a to jsou z hlediska dané doby ty nejdůležitější. Jejich důležitost je dána tím, že dřívější řešení již neodpovídá novým úkolům kladeným na výchovu. Proto musí být řešeny nově, aby výchovná a vzdělávací práce odpovídala potřebám společnosti. Proto, aby dějiny pedagogiky mohly platně pomáhat řešit aktuální problémy, musí se zabývat historií těchto problémů. To znamená zkoumat, kdy se v dějinách určitý jev pedagogické praxe nebo teorie poprvé objevil jako problém a jak se vyvíjel.¹

Sledování efektivity, smysluplnosti a funkce profesního vzdělávání příslušníků policie, musí sledovat vznik celé bezpečnostní přípravy policistů. Předpokládá to zároveň se současnými trendy analyzovat tento vývoj již od doby první republiky.

1.1 Počátky policejních sborů

Zprávy o policejních institucích se objevují už v antických státech. Například ve 4. století před naším letopočtem působili v Athénách skytští lučištníci, konající pořádkovou službu.² V Římě byly městské kohorty i městští hasiči. Pád Západořímské říše představoval nejen rozklad latinské části impéria, ale i zánik po staletí budovaných institucí. Policejní organizace proto můžeme dále najít spíše v byzantském císařství

---

¹ Kopecký, J., Kyráček, J., Singule, F., Spěváček, V.: Kapitoly z dějin pedagogiky. SPN, Praha 1969

² Macek, P., Uhlíř, L.: Dějiny policie a četnictva I. Themis, Praha 1997.

a italských městských republikách. Vedle policie hrálo nezastupitelnou úlohu v historii bezpečnostních sborů také četnictvo.

Za pravlast moderního četnictva můžeme pokládat Francii. Původní francouzské četnictvo z počátku 17. století bylo určeno k ochraně královny osoby. Od 70. let minulého století pak existovaly jednotky četnictva s širší teritoriální působností. Obě složky byly zrušeny ještě před Velkou francouzskou revolucí. Nahradilo je národní četnictvo (gendarmerie nationale). Osvědčený vzor vojensky organizované bezpečnostní složky státu byl později často kopírován a nakonec se ujal i ve střední Evropě. V rakouské monarchii byl četnický systém značně rozvinut. Četníky nacházíme po roce 1918 i v Československu a po roce 1939 jak v protektorátu, tak ve Slovenském státu.

Za pravlast moderní policie lze považovat Anglii. Sbor konstáblů, založený v Londýně roku 1829, byl napodobován institucemi podobného rázu v dalších státech. Podle londýnského vzoru byla v roce 1845 zřízena policie v Madridu (Guardia civil), roku 1848 v Berlíně, roku 1852 v Paříži (Sergents de ville, za republiky Gardiens de la paix).³ Podle předešlých vzorů vznikly sbory ve Švédsku, Dánsku, Rumunsku či Rusku. Vzorem byly i pro britské kolonie, Spojené státy americké či Japonsko.

Moderní policejní sbory představují neodmyslitelnou součást státní správy, a to nezávisle na typu politického zřízení. Organizačně bývají sbory začleněny do resortů různých ministerstev. Často jde o ministerstvo vnitra, známy jsou ale také i samostatná policejní či bezpečnostní ministerstva. Z důvodu prosazení tendence důsledného oddělení výkonné správy od justice bývá policie zpravidla oddělena od vězeňské stráže.

Co však znamená slovo policie? Je stejného původu jako slovo politika (kořeny v řeckém slově polis = obec, město). Oba pojmy znamenají péči o obec, nebo v širším pojetí o věci veřejné, státní. Jsou vzájemně propojené. Je však možné vyzorovat markantní rozdíl, včetně obsazování manažerských funkcí, mezi policií státu s autokratickou vládou a policií státu demokratického.

U prvního je státní politika dána samotným systémem; s ním stojí a padá. To má vliv na všechny složky systému, včetně policie. Při dobré organizaci a velení se policie může stát nejrazantnější represivní složkou. Způsobů, jak může vláda prosazovat svou politiku v policii, je mnoho. Jedná se zejména o vytvoření odpovídajícího právního systému a s tím související zajištění loajality členů zákonodárského zastupitelského sboru, dodržování nastaveného právního systému a nemožnost nahlížení do zákulisí

---

³ Macek, P., Uhlíř, L.: Dějiny policie a četnictva I. Themis, Praha 1997.

zákonodárství. Za příklad poslouží komunistický systém. Své exponenty obsadil do všech vedoucích funkcí ve státní sféře. Zřídil i rozsáhlou síť stranických organizací na pracovištích. Členství, nebo přinejmenším absolutní loajálnost vůči komunistické straně, se stalo pro příslušníky bezpečnostních sborů povinným. Šlo o zřejmou snahu o dvojí připoutání státních úředníků k režimu. Ti měli být loajální ke státu a stejně tak ke své straně, která celý stát ovládala.

Odlišné je postavení policie v demokratických režimech. I ty mají vlastní státní politiku a policie musí být z titulu své funkce jejím ochráncem. Rozdíl oproti předešlému je ve stylu působení politické moci na policii, který je přípustný jen prostřednictvím příslušných státních orgánů na základě platných norem. Jelikož vlády politických stran či koalicí jsou v demokracii determinovány zejména volebními úspěchy, přichází zde běžně v úvahu střídání politických garnitur. Z praktického hlediska není výhodné těsné sepětí policie s jakoukoli politickou stranou.

1.2 Četnické školství

Tak jako každé povolání i četnická služba vyžadovala určité požadavky. Základní předpoklady pro přijetí stanovil zákon o četnictvu č. 299/1920 Sb. Každý zájemce musel splňovat několik podmínek. Musel být bezúhonným, svéprávným a duševně způsobilým občanem ČSR ve věku od 21 do 35 let, svobodný nebo bezdětný vdovec, silného, zdravého těla a přiměřené výšky a musel mít za sebou vojenskou službu.

Vzdělanostní požadavky nebyly příliš vysoké - absolvování obecné školy a znalost „v slově i písmě jazyka československého“,⁴ přičemž zvládnutí češtiny nebo slovenštiny bylo možné prominout s tím, že si ji zájemce do dvou let osvojí (důvodem byla snaha získat četníky z řad příslušníků národnostních menšin, protože ti skýtali díky znalosti menšinového jazyka a místních poměrů nejlepší předpoklady pro plnění četnických úkolů v pohraničních oblastech a na Podkarpatské Rusi, navíc o službu v těchto regionech byl velmi malý zájem).

Pro řádný výkon četnické služby byly tyto požadavky jen východiskem. Nový četník musel rychle získat další znalosti a dovednosti, především osvojit si vlastní

---

⁴ Věstník četnictva č. 11 z roku 1928, hlava III., § 31 – Podmínky pro přijetí

četnické předpisy⁵ a vybraná ustanovení ústavního, trestního a správního práva, rozvinout svůj všeobecný přehled, poznat elementární zásady jednání s lidmi a zvládnout základní kriminalistické a další odborné dovednosti. Proto byli nováčci přijímáni na jeden rok na zkoušku a po absolvování stanovené přípravy museli osvědčit jejich zvládnutí. Po další průpravě prokazovali svou způsobilost velet četnické stanici, vykonávat některé odborné činnosti nebo působit u specializovaných složek četnictva (jízda na koni, řízení motorových vozidel, služba v horském terénu, pátrací služba ad.), případně přejít do kategorie výkonných důstojníků. Speciálně se připravovali adepti na místa správních důstojníků četnictva. Mimo to všichni četníci zařazení na stanicích absolvovali pravidelná školení a výcvik.

Účelem četnické všeobecné a odborné přípravy bylo získat vědomosti odborné a zdokonalit a prohloubit všeobecné vzdělání; jednak též docílit nezbytného stupně fyzické zdatnosti a vypěstovat morální vlastnosti, jimiž má četnictvo vynikati". Zabezpečoval ji systém četnického vzdělávání, obsažený v Instrukci pro četnické školy, uveřejněné ve Věstníku četnictva č. 11 z roku 1928.

Profesní příprava četníků probíhala ve třech formách. Nejkomplexnější představovaly četnické školy, další odborné kursy k získání speciálních znalostí a dovedností a konečně poslední tzv. pokračovací výcvik, organizovaný na jednotlivých četnických stanicích. Blízko k četnickým školám měla příprava správních důstojníků četnictva.

1.2.1 Četnické školy a systém vzdělávání

Oblast vzdělávání četnictva se vyznačovala poměrně dobře strukturovaným a propracovaným systémem četnických škol a vzdělávání četnictva. Teoretický výcvik příslušníků četnictva byl zajišťován v četnických školách, zvláštních odborných kursech a na četnických stanicích.

---

⁵ Sběrka četnických předpisů. Kroměříž: 1923.

Vyučování a výcvik četnictva

Četnické školy fungovaly u doplňovacích oddělení Zemských velitelství četnictva v Praze, Brně, Bratislavě a Užhorodě. Byly trojího druhu - škola četníků na zkoušku, škola pro výcvik velitelů četnických stanic a škola pro výcvik výkonných důstojníků.

Škola pro výcvik četníků na zkoušku trvala osm měsíců a nově přijatí četníci v ní měli „dostat spolehlivé základy pro jejich další systematický výcvik a pro praktické jejich upotřebení ve službě výkonné“.⁶ Školou pro výcvik četníků na zkoušku museli projít všichni nově přijatí četníci s výjimkou důstojníků armády, přijímaných pro velitelské funkce a připravovaných specifickou formou. Účelem studia v deset měsíců trvající **škole pro výcvik velitelů četnických stanic** bylo „rozšíření a prohloubení všeobecné a odborné vzdělávání definitivních četníků a vštípení jim základní zásady vyučovatelské a vychovatelské tak, aby nabyli plné způsobilosti k funkci velitele četnické stanice“.⁷ Do školy pro výcvik velitelů stanic byli na vlastní žádost a po úspěšném složení přijímací zkoušky zařazeni četníci, kteří odsloužili určitou služební dobu. Její délku stanovil zemský velitel četnictva, nikdy však nesměla být kratší než čtyři roky. Četníci měli být také podle stanoviska nadřízeného velitelství spolehliví a upotřebitelní a prokázat potřebnou znalost menšinového jazyka. Zvýhodňování byli účastníci zahraničního odboje.

Ve **škole pro výcvik výkonných důstojníků** studovali po dobu šesti měsíců adepti na post okresního velitele. Do této školy povolávalo zemské velitelství četnictva vrchní strážmistry ve výkonné službě po nejméně patnáctileté praxi, kteří s velmi dobrým prospěchem ukončili školu pro velitele stanic, vykazovali poslední tři roky dobrou kvalifikaci, nejméně dva roky úspěšně působili jako velitelé stanic a prokázali dokonalou znalost služebního a dostatečnou znalost alespoň jednoho menšinového jazyka.

---

⁶ Věstník četnictva č. 11 z roku 1928, hlava III., § 31 – Podmínky pro přijetí

⁷ Věstník četnictva č. 11 z roku 1928, hlava III., § 31 – Podmínky pro přijetí

Hlavní zásady řízení a organizace četnických škol

Velitelem četnických škol byl velitel doplňovacího oddělení. Jednalo se o správního důstojníka zpravidla v hodnosti kapitána nebo majora. Instrukce vyžadovala, aby velitel byl nejen „důstojník energicky a samostatný, širokého rozhledu a bezvadného charakteru“, ale zároveň měl mít též „vlastnosti potřebné k tomu, aby mohl dostáti svým povinnostem jako učitel a vychovatel frekventantů a rádce učitelského sboru“. K vyřizování administrativních záležitostí měl k ruce kancelářského pomocníka, ale mohl zapojit i učitele - četníky.

Zvláštní pozornost byla věnována výběru učitelských sil. Vždyť učitel je rozhodující složkou ve výchovném procesu. Učitelský sbor musel vynikat jak odbornými, všeobecnými a pedagogickými vědomostmi a zkušenostmi, ale i po stránce mravní musel být vzorem svěřenému četnictvu.

Učitelský sbor tvořili zásadně četničí důstojníci, smluvně však na četnických školách učili i civilní pedagogové. Pro postup učitelů byly určeny hlavní výchovatelské a vyučovací zásady. Učitel měl být zároveň vychovatelem svých žáků a pěstovat v nich ušlechtilé vlastnosti, které je učiní jednak dokonalými členy společnosti, jednak také zcela způsobilými pro zodpovědný úkol strážce zákona a veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku a umožní jim, aby se stali i rádci spoluobčanů.

V používání výchovných prostředků, ke kterým náležel zejména účinný dozor, poučování, vhodné zaměstnání, příkaz, zákaz, odměna, trest apod., měl být učitel rozvážným, důsledným a spravedlivým. Měl mít také na paměti, že vlastní dobrý příklad je jedním z nejučinnějších výchovatelských prostředků.

Celý učitelský sbor se ve školním roce scházel k pravidelným poradám na začátku každého měsíce. Kromě toho mohl velitel svolat mimořádnou poradou, uznal-li to za potřebné, a musel ji svolat, požádali-li o to alespoň dva učitelé. Na poradách, s jejichž závěry se museli seznámit všichni učitelé a byl o nich informován i zemský velitel četnictva, se jednalo především o prospěchu a klasifikaci žáků, případně o dalších interních otázkách školy.

Pro učitele trval školní rok deset měsíců (září až červen). Ve zbylých dvou měsících si vybírali dovolenou a připravovali se na další školní rok, proto nesměli být veleni k zastupování mimo doplňovací oddělení.

Hlavní vyučovací zásady a metody

Dokonalé zvládnutí vyučované látky samotným učitelem bylo základním předpokladem dobrého učení. Učitelé četnických škol byli většinou vybírání z nejlepších praktiků, i tak však Instrukce zdůrazňovala, že se musí na vyučování co nejlépe připravit. Učitelovo chování mělo být vždy klidné a důstojné, zvláště při vyučování. Měli se též snažit, aby jejich výklad upoutal pozornost žáků. Vyvarovat se měli přílišného teoretizování, naopak se jim připomínalo, aby mluvili konkrétně, jasně a prostě. Zvláštní pozornost měli věnovat zejména slabším žákům. Při tvorbě rozvrhu měl být vyhrazen dostatek času k individuálnímu studiu a při sestavování učebního programu k opakování.

V Instrukci jsou charakterizovány **dvě hlavní metody vyučování**. Metoda **genetická**, kdy žák nabýval sám nových vědomostí za vedení učitele na podkladě dřívějších zkušeností, nebo z příkladů, které byly rozebírány. Druhá je metoda **dogmatická**, jejímž základem je souvislý výklad učitele. Žáci v tomto případě pouze naslouchali a činili si podle potřeby poznámky.

Při souvislém výkladu učitele bylo doporučeno, aby přednášející nenahlížel do knihy a nečetl z ní svůj výklad, nýbrž aby přednášel, jakoby pronášel své vlastní myšlenky. To proto, aby se tím nesnižoval před žáky a jednak by mu soustavné sledování textu neumožňovalo pozorovat působení přednášky na jeho žáky. Přednáška neměla být dlouhá a měla být tím kratší a srozumitelnější, čím méně inteligentní byli žáci. Jestliže učitel zpozoroval únavu žáků, mělo to být pro něj signálem, aby přednášku nějakým způsobem oživil či změnil formu vyučování.

Tehdejší pomůcky při vyučování tvořily převážně jen tabule, křída a různé jednoduché obrazy a mapy. „Nákresy učitelovy a jeho přehledy učiva a rozbory na školní tabuli“ byly považovány za zvlášť účinné, protože „zvýšenou měrou poutají pozornost žáku, vznikajíce před jejich zraky“. „Kdykoliv to předmět přednášky dovolí“, měli učitelé výklad doplňovat ukázkami různých reálií, obrazy, mapami, nákresy apod. „Nejlepší názor poskytuje ovšem život a skutečnost“, píše autoři Instrukce a doporučují, aby se pořádaly exkurze do muzeí, na výstavy a do obrazáren, a aby se co nejčastěji používaly příklady, které žáci znají z praxe.

Preferována byla již tehdy diskuse se žáky neboli rozpravy, jelikož tak zpestřily monologickou přednášku učitele a k diskusi se mohli zapojit všichni posluchači a vyjádřit tak své názory a myšlenky.

Instrukce velmi podrobně vysvětlovala zdánlivě jednoduchou záležitost - správný způsob kladení otázek, v němž oprávněně viděla základ úspěchu výuky. Otázka měla být především určitá, to znamená jednoduchá a konkrétní, aby na ni byla možná jediná správná odpověď. Měla být i vhodná, tedy odpovídající duševním schopnostem a znalostem žáků. Aby přemýšlela celá třída a nejen vyvolaný, měl učitel položit otázku všem žákům a nijak nenaznačit, koho vyvolá. Žákům měl dopřát čas na rozmyšlení a teprve pak někoho vyzvat k odpovědi. Těžší otázky měl klást nadanějším žákům, lehčí méně schopným. Neodpověděl-li žák, měl se učitel nejdříve pokusit zjistit, proč se mu nedostalo odpovědi (např. zda není otázka pro žáka příliš těžká, není-li ji třeba rozložit na jednodušší nebo jinak formulovat), a teprve nebyl-li ani pak úspěšný, měl k doplnění nebo opravě odpovědi vyvolat jiného žáka. Když žáci většinou chybovali, nezbylo, než látku znovu důkladně probrat a vysvětlit.

Při rozpravách se žáky bylo základním pravidlem, aby učitel zůstával vážným i při chybných odpovědích žáků, a aby se vyvaroval toho, co by mohlo žáka zbytečně pokořit. Rovněž toto musel vyžadovat i u ostatních žáků.

Kontrola výuky

Kvalitu výchovně vzdělávacího procesu, tj. schopnost a připravenost učitelů a prospěch a kázeň žáků, kontroloval velitel doplňovacího oddělení (velitel školy) občasnými hospitacemi. Při vyučování mohl hospitovat také zemský velitel četnictva, který dohlížel na četnické školství a nejméně jedenkrát za čtvrt roku se měl přesvědčit o jeho stavu. Předmětem jeho zájmu měly být vedle vyučování i písemné práce žáků, používání učebních pomůcek, stav školního zařízení atd.

Kontrolní orgány nesměly učiteli před žáky nic vytknout a zásadně neměly ani zasahovat do jeho výkladu. Mohly do něj vstoupit jen tehdy, dopouštěl-li se učitel hrubších věcných nebo metodických chyb. Toto však činily taktně a spíše jako na doplnění učitelova výkladu, uvádí se v Instrukci.

1.2.2 Organizace výuky v četnických školách

Hlavní úlohu v organizování výuky sehrával velitel doplňovacího oddělení. Ten také sestavoval týdenní rozvrh učiva, který dále schvaloval zemský velitel. Velitel školy musel při sestavování rozvrhu ctít zásady, na které byl Instrukcí výslovně upozorněn. Měl dbát také na to, aby žákům zbyl dostatečný čas k vlastnímu studiu a náležitému odpočinku. Počet hodin výuky v týdnu určoval u jednotlivých předmětů podle rozsahu a významu látky toho kterého předmětu. Musel tak rozhodovat o tom, kolik času se věnuje jednotlivým disciplinám. Na jeden den mělo připadnout maximálně šest vyučovacích hodin. Předměty se měly pokud možno pravidelně střídát. V prvních vyučovacích hodinách se měly vyučovat nejnáročnější disciplíny, odpoledne lehčí, případně měl probíhat vojenský výcvik a praktická cvičení. Praktické výuce včetně vojenského výcviku bylo vyhrazeno v průměru pět hodin týdně. Každý den ráno před začátkem vyučování absolvovali frekventanti patnáct až dvacet minut dlouhou rozvíčku v podobě prostých cvičení s karabinou i bez ní a šermu bodákem nebo šavlí. „Cvičení tato konejte se tak, aby žáci nebyli fyzicky vyčerpaní, nýbrž spíše tělesné osvěžení a otužení,“ píše se v Instrukci.⁸

Jako v každé škole se ve třídách vedly třídní knihy, do nichž se zapisovala jednotlivá zaměstnání a v nich probraná látka. Zapisovaly se také zvláštní události, které se při hodině staly. Pro nás zajímavé jsou počty jednotlivých žáků ve třídách. Nemělo jich být více než čtyřicet, ale teprve když jejich počet dosáhl šedesáti, zřizovala se paralelní třída.

Učební osnova

Učební osnovu jednotlivých škol stanovila Instrukce pro četnické školy. Předměty vyučované na všech druzích škol se dělily na dvě skupiny, doplněné praktickým výcvikem a osvětovou výchovou. První skupinu tvořily předměty všeobecného vzdělání, skupinu druhou předměty odborné. Instrukce přímo stanovila, že předmětům všeobecného vzdělání nemá být věnováno více než čtvrtina všech vyučovacích hodin.

---

⁸ Sběrka četnických předpisů. Kroměříž: 1923.

Předměty všeobecného základu

Předměty všeobecného základu se vyučovaly jen v rozsahu nezbytně nutném pro četnickou službu. Důležitým aspektem byl také druh četnické služby (řadový četník, velitel stanice, výkonný důstojník).

Ve školách pro výcvik četníků na zkoušku a pro velitele četnických stanic se učil služební jazyk (čeština nebo slovenština), menšinový jazyk (němčina, polština, maďarština nebo ukrajinština), počty a měřictví, dějepis, zeměpis, přírodopis a zdravotní péče včetně první pomoci, ve škole pro výkonné důstojníky literatura, přírodopis s ohledem na využití v kriminalistice a zdravotní péče.

Výuka v jednotlivých školách na sebe navazovala, vždy se rozvíjely znalosti a dovednosti získané na předchozím stupni. Základní učební pomůckou pro předměty všeobecné byla speciálně pro tento účel sestavena **Příručka všeobecného vzdělávání pro četnictvo**. Tvořilo ji dvanáct samostatných sešitů v tvrdých deskách, které obsahovaly:

- mluvnici češtiny a slovenštiny,
- československé dějiny,
- historický přehled výtvarných umění,
- zeměpis,
- aritmetiku a geometrii,
- fyziku,
- anatomii a ochranu přírody,
- poučení o péči o zdraví a o první pomoci,
- zoologii,
- botaniku,
- anorganickou chemii,
- organickou chemii.

Tato příručka obsahovala více jak 800 stran písemného textu a obrazového materiálu. Menšinový jazyk se četníci učili z učebnic, které se běžně používaly na obecných školách.

Odborné předměty

Tak, jak je tomu i dnes na policejních školách, těžiště výuky bylo jednoznačně v odborných předmětech. Pozornost v nich byla soustředěna na studium nejdůležitějších právních předpisů z oboru ústavního, správního a trestního práva a předpisů upravujících vlastní četnickou službu.

Ve škole pro výcvik četníků na zkoušku se vyučovalo těmto předmětům:

- zákon o četnictvu, organizační ustanovení četnictva a četnická služební instrukce,
- kasární předpis,
- právo ústavní a správní,
- obecný trestní zákon,
- trestní řád,
- vojenský trestní zákon a vojenský trestní řád,
- služba pátrací a daktyloskopická,
- služební řád branné moci republiky Československé,
- nauka o zbraních a střelbě.

U školy pro výcvik velitelů stanic navíc přibyly:

- hospodářské předpisy pro četnictvo,
- jednacích řád četnictva,
- nauka o terénu,
- mobilizační předpisy a zpravodajská služba.

Spolu se zákonem o četnictvu a navazujícími předpisy se zde žáci seznamovali též s předpisy o četnické polní službě a o vojenských asistencích. Jako učebních pomůcek se používalo především komentovaných vydání příslušných právních předpisů, Služební instrukce pro četnictvo, Jednacího řádu četnictva, Instrukce pro daktyloskopickou službu četnictva, Pokynů pro službu pátrací a daktyloskopickou bezpečnostních orgánů, případně vysokoškolských učebnic a odborných studií.

Učební programy

Instrukce pro četnické školy neobsahovala dobře propracovanou náplň a obsah jednotlivých předmětů. Ty byly většinou popisovány velmi obecně, někdy jen samotným názvem předmětu, a to samozřejmě nestačí. Na týdenní rozvrh a učební osnovu proto navazovaly učební programy jednotlivých předmětů. V nich učitelé dle svých dosavadních zkušeností podrobně rozvedli na jednotlivé vyučovací hodiny, co a v jakém rozsahu hodlají učit. Sestavování takového učebního plánu na dlouhou dobu dopředu nebylo vůbec jednoduché. Učitelé si nejdříve podle rozvrhu a kalendáře vypočítali, kolik hodin ve škole skutečně odučí. Asi třetinu tohoto času si ponechali na opakování a na zkoušení. Do zbylých hodin rozvrhli a úměrně uspořádali stanovenou látku.

„Doplňkem výuky byl vojenský výcvik, který byl prováděn výhradně prakticky pod velením správních důstojníků. Výcvik zahrnoval ostrou střelbu z pistole a karabiny, tělesnou přípravu a praktický výcvik v pátrací, u začínajících četníků i v obchůzkové službě. Ten se prováděl v obvodech nejbližších četnických stanic pod vedením zkušených učitelů a pokud to poměry připouštěly, také na podkladě skutečných příkladů“.⁹ Nesměla chybět také osvětová činnost jako např. přednášky o aktuálních otázkách a o společenském chování, návštěvy muzeí, kulturních a sociálních institucí, továren.

Výchovné zásady

Četniční učitelé nebyli ve velké většině pedagogové vzdělaní v civilních školách. Instrukce proto stručně charakterizovala základní výchovné a vyučovací zásady, které měli ve své učitelské činnosti dodržovat.

Výchovné působení učitelů na četníky mělo „pěstiti v nich všechny ty ušlechtilé vlastnosti, které je učiní jednak dokonalými členy lidské společnosti, jednak také zcela způsobilými pro zodpovědný úkol strážce zákona a veřejné bezpečnosti a veřejného pořádku, a umožní jim zároveň, aby se stali i rádci svých spoluobčanů“.¹⁰

⁹ Macek, P., Uhlíř, L.: Dějiny policie a četnictva II. Praha: Police history, 1999.

¹⁰ Věstník četnictva č. 11 z roku 1928, hlava VI., § 47 – Výchovné zásady

Výchova v četnických školách si kladla poměrně vysoké cíle, avšak zcela odpovídající postavení četníků a zejména četnických velitelů jako veřejných činitelů, reprezentujících před občany demokratický československý stát.

Aby mohl vychovatel vhodně volit výchovný prostředek, případně jejich kombinaci, musel správně odhadnout situaci a respektovat individualitu žáka. Proto měl každý četnický učitel rychle a důkladně poznat „osobitost“ svých žáků, být rozvážný, důsledný a spravedlivý a „vždy pamětliv zásady, že vlastní dobrý příklad jest jedním z nejučinnějších prostředků vychovatelských“.¹¹

1.2.3 Zkoušky v četnických školách

Zkouška je pro každého žáka situací, kdy prokazuje své schopnosti, dovednosti a hlavně vědomosti. Pro někoho je postrachem, pro jiného výzvou. Zkouškou ve škole vše začíná i končí. Přijímací zkouška je prvním kontaktem se školou, závěrečnou se škola uzavírá. Instrukce pro četnické školy charakterizovala čtyři druhy zkoušek:

- **přijímací,**
- **informativní,**
- **klasifikační,**
- **závěrečné.**

Přijímací zkoušky

Úspěšné složení přijímací zkoušky bylo předpokladem pro přijetí pouze u školy pro výcvik velitelů četnických stanic. Zkouška zahrnovala ústní a písemnou část a uchazeči ji skládali před komisí v čele se zemským velitelem četnictva. Žáci školy pro výcvik výkonných důstojníků se vybírali z přihlášených zájemců bez přijímacích zkoušek. Do školy pro výcvik četníků na zkoušku byl automaticky zařazen každý nově přijatý řadový četník. Součástí přijímání nových četníků se postupem doby staly i psychotechnické zkoušky.

---

¹¹ Věstník četnictva č. 11 z roku 1928, hlava VI., § 47 – Výchovné zásady

Informativní zkoušky

Informativní zkoušky sloužily pro informovanost učitelů, jak jejich žáci pochopili a ovládali danou látku. Instrukce pamatovala i na to, že není dobré pouze mechanické odříkávání jednotlivých statí učiva.

Výsledky průběžného zkoušení byly skutečně pouze informativní, ale mohly mít samy o sobě pro žáky velmi nepříjemné důsledky. Projevoval-li někdo při průběžném přezkušování soustavně nedostatečné vědomosti a nezlepšil-li se ani po výstraze, mohl být po projednání učitelským sborem vyloučen ze studia. U četníka na zkoušku to zároveň znamenalo propuštění z četnictva.

Klasifikační zkoušky

Klasifikační zkoušky probíhaly jen u předmětů všeobecného základu. Žáky klasifikoval před skončením školy učitel příslušného předmětu. S přihlédnutím k informativním zkouškám pak konečnou známku schválil učitelský sbor. Ten také rozhodoval o klasifikaci chování a pilnosti, kterou se hodnotila snaživost studentů.

Z dnešního hlediska byl zajímavý systém klasifikace žáků. Při známkování se používala čtyřstupňová klasifikační stupnice s číselným hodnocením opačným než dnes. Jedničku tedy dostal ten, kdo prokázal nedostatečný prospěch, dvojka byla dostatečná, trojka dobrá a čtyřka velmi dobrá. Jedničkou se hodnotilo také tzv. nezákonné chování, lepšími stupni chování zákonné, uspokojivé a vzorné. Pilnost žáků byla hodnocena jedničkou jako nestálá, dvojkou méně uspokojivá, trojkou uspokojivá a čtyřkou vytrvalá. Podle celkových výsledků sestavoval učitelský sbor pořadí žáků ve skupině, které mělo význam pro jejich další zařazování na uvolněné funkce.

Závěrečné zkoušky

Hlavním účelem závěrečných zkoušek bylo zjistit stupeň zvládnutí odborných předmětů. Četníci je skládali před zkušební komisí. Zkoušeli je učitelé jednotlivých předmětů a ostatní členové mohli zkoušeným se souhlasem předsedy klást otázky. Na rozdíl od klasifikačních zkoušek, v nichž se výrazněji odrážely průběžné výsledky žáka.

Pokud se stalo, že student zkoušky nezvládl, mohl se připravit později ke zkouškám opravným. Ty povolovalo zemské velitelství četnictva, případně ministerstvo

vnitru. Neúspěšný žák dostal jen jednu šanci a zkoušela ho stejná komise jako u závěrečné zkoušky.

1.2.4 Další formy vzdělávání u četnictva

Další formou četnického vzdělávání byl **výcvik četnických správních důstojníků**, protože měl nejbližší k četnickým školám a vlastně se s nimi částečně překrýval.

Na funkce správních důstojníků, tedy na velitelské funkce v řídicích četnických orgánech, se ucházeli především důstojníci z vojska. Ti v průběhu roční služby na zkoušku absolvovali výcvik, rozdělený do dvou etap a zakončený odbornou důstojnickou zkouškou.

V počáteční etapě byl prováděn teoretický výcvik důstojníků přidělených na zkoušku. Jednalo se o povolané důstojníky vojska, kteří byli přidělováni nejprve na dobu tří měsíců tomu zemskému velitelství četnictva, kde byla právě zřízena škola pro výcvik výkonných důstojníků nebo alespoň škola pro výcvik velitelů stanic. Zde studovali pod vedením velitele doplňovacího oddělení a zároveň se účastnili výuky předmětů, z nichž měli skládat zkoušku.

Druhou etapou byl další teoretický a praktický výcvik, když po uplynutí třech měsíců byli důstojníci přeřazeni na četnická oddělení řízená staršími, zkušenými důstojníky, aby zde dále studovali, ale hlavně aby se seznámili s praktickou kancelářskou a výkonnou službou. O tom, zda bude přidělený důstojník připuštěn ke konci zkušební doby k závěrečné zkoušce, rozhodovalo ministerstvo vnitra na základě zprávy podané zemským velitelem četnictva. Zkouška byla písemná i ústní. V rámci písemné části zpracovával důstojník téma z oboru působnosti velitele četnického oddělení, které mu určil předseda zkušební komise. Poté byla vykonána ústní zkouška ze stanovených okruhů. Náležel sem zákon o četnictvu, organizační ustanovení četnictva a četnická instrukce, trestní zákon a trestní řád, vojenský trestní zákon a vojenský trestní řád, disciplinární předpisy, organizace správních a soudních úřadů, ústavní a správní právo a hospodářské předpisy.

„Počátkem každého roku ukládal generální velitel četnictva vyšším četnickým důstojníkům u štábu zemského četnického velitelství, aby vypracovali písemnou studii, týkající se četnictva a jeho služby. Studie pak byly činěny předmětem přednášek při

služební schůzce důstojníků správních za účelem jejich hromadného instruování o služebních záležitostech. Zemští četniční velitelé ukládali rovněž počátkem každého roku ostatním správním důstojníkům, aby zpracovali nějaké téma související s četnickou službou. Mělo se jednat pokud možno o případy, které se staly v obvodu těch kterých důstojníků. Těchto prací a posudků bylo dále využíváno při vyučování na stanicích“.¹²

1.2.5 Pokračovací výcvik a odborné kurzy

Pokračovací výcvik „navazoval na absolvování škol u doplňovacího oddělení. Jeho cílem bylo zajištění stálého prohlubování již získaných odborných vědomostí a osvojování si nově vydaných předpisů“.¹³ Pravidelný výcvik se prováděl na četnických stanicích. Rozvrh pokračovacího výcviku vydávala zemská velitelství četnictva, aby probíhal na všech stanicích v zásadě jednotně. Za výcvik odpovídali a zároveň jej i vedli velitelé stanic, případně jejich zástupci. Dozor prováděli okresní a další vyšší velitelé při každé vhodné příležitosti, zejména při přehlídkách a kontrolních obchůzkách, soustředěních a střelbě do terče.

Odborné kurzy doplňovaly a prohlubovaly základní výcvik získaný v četnických školách. Byly určeny k získání znalostí a dovedností „ve zvláštních odvětvích služby bezpečnostní, ve službě zpravodajské, v polní službě, dále pak k praktickému výcviku pro službu v horách (horolezectví, používání lyží), v jízdě koňmo a na motorových vozidlech apod.“.¹⁴ Ve druhé polovině třicátých letch přibýly kurzy v pátrací službě, pro silniční policii, pro výcvik policejních psů a jejich vůdců, pro Stráž obrany státu, pro Četnické pohotovostní oddíly, pro pozorovatele četnických leteckých hlídek a kurzy ekvitační (jízdy na koni).

Odborných kursů bylo velké množství a s postupem času jich stále přibývalo. Proto nebylo možno stanovit obecné zásady pro jejich organizaci a obsah. Pro každý kurs byly vydávány zvláštní předpisy o jeho účelu, učební osnově, trvání, případných zkouškách a ukončení kursu. Pedagogické zásady Instrukce pro četnické školy byly ovšem pro učitele a instruktory kursů plně závazné.

¹² Macek, P., Uhlíř, L.: Dějiny policie a četnictva II. Praha: Police history, 1999.

¹³ Macek, P., Uhlíř, L.: Dějiny policie a četnictva II. Praha: Police history, 1999.

¹⁴ Věstník četnictva č. 11 z roku 1928, hlava VI., § 50 – Odborné kurzy

1.3 Vzdělávání příslušníků veřejné bezpečnosti od konce II. světové války do roku 1989

S nástupem komunistické strany k moci vznikaly také nové požadavky na pracovníky bezpečnostních sborů. Na prvním místě byla vyzdvihoována uvědomělost a slepá poslušnost při plnění pokynů Komunistické strany Československa. To se také plně projevilo v obsahu výuky tehdejších nástupních a později středních policejních škol. Podstatnou část učebních osnov zabrala výuka marxisticko-leninské a stalinské výchovy. Na výuku odborných předmětů, kriminalistiky a právních disciplín byl sice kladen důraz, ale nezbývalo na ni dostatek času. Původní třístupňový systém školení příslušníků Sboru národní bezpečnosti byl v roce 1974 upraven podle typů škol, odborného zaměření studia a předchozího dosaženého vzdělání.

1.3.1 Základní odborná škola

Noví policisté (podle tehdejší terminologie „příslušníci SNB“) byli zpravidla nejprve vysláni na útvary, kam měli být po absolvování studia zařazeni, aby zde načerpali alespoň základní zkušenosti z policejní práce. Zde setrvali několik měsíců a poté byli převeleni podle nástupních termínů do základní odborné školy. Kromě znalostí politických předmětů měl absolvent získat základní znalosti z trestního práva hmotného, trestního řízení, kriminalistiky, obecného výkonu služby, bojové a tělesné přípravy a techniky administrativy. Výuka byla zakončena zkouškou ze stěžejních předmětů. Tento rozsah výuky se týkal pouze policistů, kteří získali před nástupem úplné střední nebo vysokoškolské vzdělání. Pro policisty, kteří před nástupem dosáhli pouze základního vzdělání, poskytovala základní odborná škola i výuku všeobecně vzdělávacích předmětů, jako je český jazyk, matematika, fyzika, chemie a ruský jazyk. Po vykonání zkoušek a ukončení školy se policisté vraceli na jednotlivé správy, které je umisťovaly podle volných tabulkových míst, případně podle potřeby bezpečnostní situace.

Jinak vypadalo studium u uchazečů, kteří neabsolvovali základní vojenskou službu. Pokud mohli být při jejím výkonu zařazeni do vojsk Ministerstva vnitra, absolvovali zkrácenou vojenskou službu v délce šesti měsíců a pak byli zařazeni do Pohotovostního pluku Ministerstva vnitra, kde v průběhu osmnácti měsíců studia

absolvovali základní odbornou školu, většinou s maturitou. Pluk sloužil současně jako záloha ministra vnitra při případném potlačování narušení veřejného pořádku, např. při otevřených vystoupení proti tehdejšímu režimu a dalších mimořádných bezpečnostních opatření v případě povodní, spáchání nejzávažnějších trestných činů a k pátrání po uprchlých vězňích.

1.3.2 Praporčický stupeň vzdělání

Změnou právní úpravy nahradily v osmdesátých letech bývalé základní odborné školy praporčické školy Ministerstva vnitra. Tyto bylo možné při povolení výjimky absolvovat i formou dálkového studia. Praporčické školy se nacházely v obcích Brno, Praha a Pezinok. Výchovně vzdělávací proces byl řízen z jednoho centra, což umožnilo sjednotit učební plány a osnovy ve všech školách.

Praporčický stupeň vzdělání byl určen pro nově nastupující příslušníky a pro základní funkce bezpečnostní služby. Délka studia se lišila podle dosažené úrovně školního vzdělání a podle formy studia na několik typů. Příslušníci s předchozím středním vzděláním studovali po dobu 9 měsíců denním studiem. Celkem 21 měsíců museli studovat příslušníci se základním vzděláním, pro jejichž výkon funkce bylo stanovené středoškolské vzdělání a složení praporčické zkoušky. O tři měsíce déle studovali příslušníci zařazení na speciálních funkcích. Studium dálkové pro středoškoláky trvalo 15 měsíců. Složením zkoušek v praporčické škole měli příslušníci ukončený základní stupeň odborného bezpečnostního vzdělání, což jim poté umožnilo studovat i na vyšších typech škol.

1.3.3 Důstojnický stupeň vzdělání

Vyšším stupněm policejního vzdělávání byly střední odborné školy Ministerstva vnitra, které byly později přejmenované na důstojnické školy. Tyto bylo možné absolvovat jak formou denního studia, tak i studiem dálkovým při zaměstnání. Ke studiu mohl být vyslán příslušník, který byl zařazen na funkci kde bylo předepsáno úplné střední odborné vzdělání, případně ten, s kým se na takovou funkci počítalo. Střední odborná škola navazovala za základní odbornou školu a poskytovala rozšířené vzdělání v oboru trestního práva a dalších právních odvětví, kriminalistiky, obecného

výkonu služby, bojové a tělesné přípravy. Velký důraz byl také kladen na studium politických předmětů. Protože se jednalo o odbornou školu, existovaly zde další odborné předměty, které se vztahovaly k zařazení na funkci velitelskou, nebo na funkci u kriminální, pořádkové nebo dopravní služby. Ve školách se mohli příslušníci specializovat v oborech pořádková služba, dopravní služba, kriminální služba, administrativně technické služby, ekonomické služby, operativa StB a neoperativa StB.

Studium na těchto školách trvalo 11 měsíců pro příslušníky se středoškolským vzděláním a 24 měsíců pro příslušníky se základním vzděláním. Škola byla ukončena maturitou a u studentů, kteří již předtím dosáhli úplného středního vzdělání, končila závěrečnými později důstojnickými zkouškami. Tento stupeň vzdělání byl určen především pro již déle sloužící příslušníky, zařazené na důstojnických funkcích. Studium bylo zabezpečováno ve školách SNB Holešov, Pardubice a Praha.

1.3.4 Vysokoškolský stupeň vzdělání

V šedesátých letech vyvolalo reformní hnutí veřejnou diskusi o tom, jak zabránit krutým nezákonnostem stalinské éry, na nichž se bohužel podílely i bezpečnostní složky. Společnost vznesla požadavek na vyšší vzdělanost příslušníků Sboru národní bezpečnosti, který byl zahrnutý v policejním zákonodárství v roce 1965, kdy se poprvé objevila potřeba právnického vzdělání u vyšetřovatelů.

V roce 1966 byl na Právnické fakultě UK v Praze zřízen kriminalistický směr právnického studia. Studovat zde mohli příslušníci SNB po nejméně tříleté praxi u sboru. První a čtvrtý ročník absolvovali formou denního studia, druhý, třetí a pátý ročník ve studiu při zaměstnání. Svou náročností a odbornou úrovní se toto studium vyrovnalo běžnému právnickému studiu. Avšak vlivem stranické podjatosti a nedůvěře k univerzitnímu prostředí bylo v roce 1974 státními orgány rozhodnuto o ukončení kriminalistického směru na Právnické fakultě UK a o založení Vysoké školy Sboru národní bezpečnosti.

Vysoká škola SNB byla zřízena zákonným opatřením předsednictva Federálního shromáždění č. 109/1973 Sb. Studium na VŠ bylo čtyřleté a bylo možné ho absolvovat i při výkonu služby. Asi polovina posluchačů studovala denním studiem, ostatní při zaměstnání. Škola poskytovala svým absolventům vysokoškolskou kvalifikaci v oboru právo a mohla udílet titul „JUDr“.

Vysoká škola SNB měla čtyři fakulty:

- fakultu Státní bezpečnosti se sídlem v Praze,
- fakultu Veřejné bezpečnosti se sídlem v Praze,
- fakultu ochrany státních hranic se sídlem v Holešově,
- fakultu vyšetřování StB a VB se sídlem v Bratislavě.

Učební osnovy VŠ SNB obsahovaly stovky výukových hodin marxismu a leninismu a co je horší, výuka ze zaměřovala také na represii proti demokratické společnosti. Každý si jistě dokáže představit, jaký obsah a metody se skrývaly za takovými pedagogickými disciplínami jako „Kontrarozvědná opatření proti antisocialistickým silám a ideologické diverzi“ nebo „Technická ochrana státní hranice proti narušitelům“. Na druhé straně fakulty vyučovaly mnoho právních disciplín, kriminalistiku, kriminologii, služební přípravu a další odborné policejní předměty. Důraz byla také kladen na práci s počítači a na cizí jazyky. Velká část poznatků a vědomostí, kterou škola svým absolventům předala, byla jistě dobře upotřebitelná v bezpečnostní praxi a z mnoha absolventů se stali vynikající policejní odborníci.

Kdo by si chtěl učinit alespoň letmý obrázek o myšlenkovém prostředí panujícím na VŠ SNB po celá 70. a 80. léta minulého století, nechť si otevře třeba monografii „Základy bezpečnostní politiky KSČ a socialistického státu“, sepsanou pod vedením ministra vnitra Jaromíra Obziny a početným autorským kolektivem, složeným převážně z učitelů VŠ SNB.¹⁵

Postupem času se stala Vysoká škola SNB pro demokratickou veřejnost jedním ze symbolů bývalého režimu a její další existence nebyla v nových podmínkách přijatelná. Dne 3. května 1990 přijalo Federální shromáždění zákon č. 181/1990 Sb., kterým byla Vysoká škola Sboru národní bezpečnosti dnem 31. 7. 1990 zrušena. V průběhu dvou let se počala vyvíjet nová vzdělávací instituce pro resortní vzdělávání policistů – Policejní akademie (byla zřízena zákonem č. 232/1992 Sb., o policejních vysokých školách). Škola musela vypracovat zcela novou koncepci studia, učební osnovy a zcela reorganizovat obsahovou náplň výuky.

---

¹⁵ Obzina, J. a kol.: Základy bezpečnostní politiky KSČ a socialistického státu. Praha, Svoboda, 1982.

Závěr

V průběhu minulého století prošly bezpečnostní složky značnými změnami. Měnily se také nároky na odbornou kvalifikaci a vzdělání policistů. Na počátku minulého století byl četník nebo policista většinou jen absolventem obecné či měšťanské školy. Vzdělával se hlavně samostudiem a v průběhu své policejní praxe získával potřebné praktické zkušenosti a čerpal znalosti a dovednosti od starších kolegů. Středoškoláků bylo v bezpečnostních složkách jen pár set a vysokoškoláci by se dali počítat na desítky. Existovaly pouze nástupní kursy pro nově přijaté četníky nebo policisty a pokračovací kursy pro uchazeče o vedoucí funkce. Větší nároky na vzdělávání policistů se projevily zhruba až v polovině 20. století, kdy vznikaly nástupní a později střední policejní školy. Zde už lze hovořit o ucelenějším systému policejního vzdělávání. Absolventi resortních škol však byli vychováváni k naprosté poslušnosti a podřízenosti hodnotám totalitního státního režimu, jako ozbrojená složka komunistické strany. Výuka totalitních předmětů a tehdejších idejí převažovala nad profesní a odbornou stránkou policejní přípravy.

2. VZDĚLÁVÁNÍ PŘÍSLUŠNÍKŮ POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY V SOUČASNOSTI

V listopadu 1989 došlo v naší zemi k zásadním ideologickým změnám. Veřejná bezpečnost jako výkonná složka Sboru národní bezpečnosti byla zrušena a zákonem č. 283/1992 Sb., o Policii České republiky byla zřízena Policie České republiky jako ozbrojený bezpečnostní sbor našeho státu. Resortní školství Ministerstva vnitra prodělalo od roku 1989 také mnoho zásadních změn. Hlavním cílem bylo hledání nových přístupů a vytvoření nového systému bezpečnostního vzdělávání. To ovšem nebylo možné uskutečnit ze dne na den a tak se po určitou dobu muselo vzdělávat podle doposud existujících systémů. Lišil se však obsah učiva. Všechny změny probíhaly pomalu a nesystematicky, bez zásadního koncepčního rámce, který by dostatečně odrazil nové pojetí policejní práce.

Období let 1990 – 1992 dalo základ pro vybudování zcela nového systému vzdělávání s novou filozofií odborné přípravy policistů a jednotlivých služeb. K zásadním změnám resortního školství však dochází až počátkem roku 1993. V důsledku zániku federace došlo k přetransformování ministerstev, ale i celé školské soustavy a následně i celého vzdělávacího systému.

2.1 Model vzdělávání policistů v letech 1994 - 2001

V návaznosti na Koncepti ministerstva vnitra v oblasti vnitřního pořádku a bezpečnosti na rok 1993 byl zpracován návrh Rámcové koncepce vzdělávání v oboru působnosti Ministerstva vnitra. Ta předpokládala vytvoření nově pojatého systému vzdělávání v oboru bezpečnostně-právní činnosti, odpovídajícího požadavkům evropského standartu.

„Rámcová koncepce je zaměřena především na vzdělávání policistů, kteří také tvoří největší část zaměstnanců resortu MV“.¹ Cílem navrhovaného modelu vzdělávání bylo vytvořit dostatečně strukturovaný základ poskytování odborné kvalifikace pro výkon všech, zejména však základních funkcí v jednotlivých službách Policie ČR. Hlavní pozornost při sestavování této koncepce byla zaměřena na základní odbornou

¹ Koncepce personální práce a vzdělávání MV ČR, Praha 1995

přípravu policistů, kteří tvoří nejpočetnější složku pracovníků podléhající vzdělávacímu působení. Za tímto účelem byly zpracovány dílčí koncepce a návazně na ně učební osnovy. Z bývalých SOŠ MV byly v souladu se školským zákonem a zákonem o rozpočtových organizacích zřízeny střední policejní školy jako samostatné rozpočtové organizace.

Systém vzdělávání byl vypracován tak, aby pokrýval potřeby vzdělávání policistů všech služeb i na všech stupních řízení. Zahrnoval tyto části:

- základní odbornou přípravu,
- vyšší odbornou přípravu,
- studium k doplnění nebo získání požadovaného stupně vzdělání:
  - a) úplného středního (odborného),
  - b) vysokoškolského.²

Základní odborná příprava

Základní odborná příprava je jako první článek profesní přípravy určena pro nově přijaté příslušníky bezprostředně po jejich přijetí do služebního poměru. Výuka byla pro jednotlivé služby realizována na Středních policejních školách MV v Praze, Brně, Holešově a v Jihlavě. Délka základního studia byla stanovena na 6 měsíců a později na 12 měsíců.

Vyučovací předměty byly rozděleny na povinné a nepovinné. Mezi povinné předměty náležely:

- pořádková a ochranná služba,
- dopravní služba,
- právo,
- kriminalistika,
- bojová a tělesná příprava,
- psychologie,
- cizí jazyk.

---

² Koncepce personální práce a vzdělávání MV ČR, Praha 1995

Vyšší odborná příprava

Vyšší odborná příprava zajišťovala policistům možnost vzdělávání po celou dobu trvání aktivní služby a zabezpečovala tak jejich stálý odborný růst. Zahrnovala nabídku různých kurzů v délce několika týdnů až měsíců, které budou realizovány na základě požadavků výkonných útvarů policie, nutnosti prosazení nových poznatků do praxe a potřeb zvyšování kvality policejní práce na základních i řídicích funkcích včetně odborných a úzce zaměřených specialistů.

Prvním studiem po základní odborné přípravě byla tzv. inovační příprava, která sloužila k obnovování a prohlubování dříve získaných dovedností a k seznamování se s novými změnami souvisejícími s činností a funkcí policisty.

Každý policista, který přešel z jiného odvětví služební činnosti musel absolvovat specializační přípravu. Absolvováním se tak policista kvalifikoval pro výkon služby, aniž by musel znovu absolvovat základní odbornou přípravu.

Vyšší odborná příprava byla realizována ve Středních policejních školách, ve Výcvikových střediscích Správ krajů, na Policejní akademii ČR, na zahraničních kurzech nebo v civilních vzdělávacích institucích.

Studium k doplnění nebo získání požadovaného stupně vzdělání

V průběhu praxe se ukázalo, že není jednoduché pro službu u Policie ČR získat dostatečný počet plně kvalifikovaných pracovníků s úplným středoškolským nebo vysokoškolským vzděláním. O službu projevovali více zájmu uchazeči, kteří byli vyučeni v nějakém oboru. Doplnění potřebného úplného středoškolského vzdělání policistů v průběhu jejich služby bylo tedy řešeno studiem na středních policejních školách MV i středních školách civilních. Studium se neřídilo potřebou policejní práce, ale pouze potřebou získat úplné střední vzdělání bez ohledu na studijní obor.

Přínosem pro zkvalitnění výkonu policejní služby bylo poskytování resortního vzdělání ve studijním oboru bezpečnostně právní činnost. Na Středních policejních školách MV probíhala realizace dvou základních forem úplného středního odborného vzdělání – čtyřletého studia pro žáky vycházejících ze základních škol a nástavbového studia pro absolventy středních odborných učilišť.

2.2 Koncepce celoživotního povinného vzdělávání příslušníků Policie České republiky

Usnesením vlády ČR č. 28 ze dne 3. ledna 2001 bylo uloženo ministru vnitra předložit vládě koncepci celoživotního povinného vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie ČR a resortu vnitra, jehož součástí bude i vzdělávání o lidských právech a výchově k nim. Koncepce byla připravována v období zásadních změn v organizaci Policie České republiky, tvorby nového zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a zákona o státní službě.

Cílem koncepce bylo připravit systém celoživotního vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky a resortu vnitra v návaznosti na potřeby občanské společnosti, aktuální a dlouhodobá bezpečnostní rizika a na vstup České republiky do Evropské unie.

Nový systém celoživotního vzdělávání byl koncipován jako otevřený systém, poskytující nástupní odbornou přípravu na začátku kariéry každého policisty a zaměstnance, a to zejména v systému resortního středního a vysokého školství. Současně tento systém zajistí další vzdělávání pro kariérní růst včetně vzdělávání při změně pracovního zařazení. Dále tento systém zajistí další vzdělávání a výcvik pro prohlubování a udržení odbornosti a bude schopen reagovat na aktuální potřeby bezpečnostní problematiky.

Nový systém vzdělávání policistů je založen na novém filosofickém pojetí policejní práce, které je charakterizováno těmito hlavními principy:

- policejní práce musí být službou občanovi (prioritou této služby tedy musí být uspokojení občanských potřeb),
- policista musí být vysoce profesionální, kvalifikovaný, motivovaný, disponující vysokým etickým standardem, který od něj společnost očekává a právem vyžaduje,
- vzdělávání a výcvik musí být založeno na kompetenčním přístupu,
- ve vzdělávání a výcviku je, vedle odpovědností a povinností služebních funkcionářů, nutno zdůraznit i osobní odpovědnost každého jednotlivce za odbornou připravenost k výkonu služby.

Základními východisky pro tvorbu nového systému vzdělávání byly:

- doporučení výboru ministrů EU týkající se "Evropského kodexu etických zásad policejní práce",
- filozofie vzdělávání a výcviku Královské kanadské jízdní policie,
- závěry mezinárodní konference v Apeldoornu, Nizozemí,
- návrh zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,
- "Střednědobá koncepce resortní politiky Ministerstva vnitra ČR na léta 2001 – 2004",
- zprávy o situaci v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti na území ČR a vládní usnesení přijímané v této oblasti,
- koncepční záměry o oblasti dalšího rozvoje Policie ČR (organizační změny, změny v činnosti v souvislosti s vývojem kriminality, apod.),
- koncepční záměry na úseku středního, vyššího a vysokého školství.

2.2.1 Legislativní zabezpečení systému policejního vzdělávání

Vzdělávací systém příslušníků Policie ČR je regulován cestou obecně závazných právních předpisů a interních aktů řízení vydávaných buď Ministerstvem vnitra, nebo Policejním prezídiem České republiky.

Zákonná východiska systému přípravy příslušníků Policie ČR:

- Zákon ČNR č. 283/ 1991 Sb., o Policii České republiky,
- Zákon ČNR č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů,
- Zákon č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách),
- Zákon č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon),
- Nařízení vlády č. 79/1994 Sb. o platových poměrech zaměstnanců ozbrojených sil, bezpečnostních sborů a služeb, orgánů celní správy, příslušníků Sboru požární ochrany a zaměstnanců některých dalších organizací (služební platový řád),

Interní akty řízení:

- Nařízení Ministerstva vnitra č. 47/2001 o základní odborné přípravě příslušníků Policie České republiky,
- Nařízení Ministerstva vnitra č. 42/2001 o provádění služební tělesné a střelecké přípravy příslušníků Policie České republiky,
- Nařízení Ministerstva vnitra č. 81/1999 o školních policejních střediscích Policie České republiky,
- Rozkaz policejního prezidenta č. 6/1997 kterým se stanoví postup v odborné přípravě před zařazováním nově přijatých příslušníků Policie ČR do výkonu služby,
- Pokyn ředitelky odboru vzdělávání a správy policejního školství č. 2/2001, kterým se stanoví systém tvorby a schvalování vzdělávacích programů středních policejních škol Ministerstva vnitra.

Základním nedostatkem současného stavu Policie ČR je absence kariérního řádu, který by pro všechny zúčastněné subjekty závazně reguloval celé spektrum podmínek pro kariérní postup policisty po celou dobu trvání služebního poměru. Vzhledem k tomu, že jednou z těchto podmínek musí být i závazné požadavky na kvalifikaci policistů pro výkon zastávaných nebo obsazovaných funkcí, obtížně se v současné situaci hledají a vytvářejí vazby mezi systémem personální práce a systémem odborné přípravy policistů pro výkon služby. Dosud není optimálně nastaven ucelený a komplexní systém vzdělávání a výcviku policistů, který je běžný ve vyspělých státech. Přitom lze konstatovat, že základní stavební kameny moderního systému vzdělávání policistů jsou v ČR vytvořeny. Jsou to:

- nástupní příprava, která je povinná pro všechny policisty bezprostředně po přijetí do služebního poměru, a je realizovaná různými formami základní odborné přípravy,
- další odborná příprava, která není závazně regulována a je realizovaná formou specializačních kurzů na základě individuálních rozhodnutí služebního funkcionáře,
- služební tělesná a střelecká příprava – závazně regulovaná plány výcviku na každý kalendářní rok,

- příprava k výkonu vysokoškolských funkcí realizovaná formou studia na Policejní akademii ČR a vybraných středních policejních školách MV,
- zdokonalovací příprava ve školních policejních střediscích Policie ČR nebo přímo při výkonu služby.

2.2.2 Institucionální zajištění

Subjekty působící v oblasti vzdělávání a výcviku jsou:

- Odbor vzdělávání a správy policejního školství (OVSPŠ).
- Policejní akademie ČR (PA ČR).
- Střední policejní školy Ministerstva vnitra (SPŠ MV).
- Oddělení personální práce a vzdělávání Policejního prezidia ČR.
- Skupina služebních příprav a krizového řízení Policejního prezidia ČR.
- Školní policejní střediska Policie ČR (ŠPS).
- Střediska specializovaného výcviku zřizovaná Policejním prezidiem ČR.
- Instruktoři služební přípravy zařazení na útvech Policie ČR.

Základem resortního vzdělávacího systému jsou střední policejní školy MV. Ministerstvo vnitra v současné době provozuje 6 středních policejních škol, které disponují výukovou kapacitou cca 3 900 míst.

Policejní akademie ČR je podle zákona č. 111/1998 Sb., (zákon o vysokých školách) zřízena jako policejní vysoká škola a slouží jako vrcholná vzdělávací a vědecká instituce ve studijním programu "Bezpečnostně právní studia", s celkovou výukovou kapacitou cca 2800 posluchačů.

Nedílnou součástí resortní vzdělávací soustavy je 8 školních policejních středisek Policie ČR. Tato realizují odbornou praxi žáků v rámci základní odborné přípravy a kurzy pro policisty ve výkonu služby v rámci další odborné přípravy. ŠPS disponují kapacitou cca 1000 míst.

Střediska specializovaného výcviku zřizovaná Policejním prezidiem ČR zabezpečují s celostátní působností odbornou přípravu v úzce specializovaných činnostech, např. v oblasti výcviku potápěčů, pyrotechniků, služebních psů a pod.

Další odbornou přípravu policistů ve výkonu služby v místě jejich pracovního zařazení realizují v souladu s aktuálními potřebami výkonu služby instruktoři zařazení přímo na útvech Policie ČR.

Hlavní nedostatky v oblasti institucionálního zabezpečení jsou:

- školní policejní střediska - jejich činnost a organizační struktura není dosud stabilizována, nevykazují potřebnou míru operativnosti,
- nedostatky v materiálním vybavení - výpočetní technika, aktualizace materiálního zabezpečení výuky odrážející vývoj vybavení Policie ČR, metodické materiály,
- absence odpovídajícího motivačního systému pro získání a udržení kvalitních pedagogických pracovníků – učitelů a instruktorů .

2.3 Systém vzdělávání příslušníků Policie České republiky

Základem návrhu nového systému celoživotního vzdělávání policistů byly závěry projektu Phare č. 9808-02/1 "Posilování institucí pro prosazování práva/azylových institucí", jehož součástí byl podprojekt zaměřený na vypracování komplexního systému řízení lidských zdrojů v Policii ČR včetně systému vzdělávání pro českou policii. Dalším zdrojem návrhu nového systému celoživotního vzdělávání policistů jsou zkušenosti z realizace "Rámcové koncepce vzdělávání v oboru působnosti Ministerstva vnitra" z roku 1994.

2.3.1 Charakteristika systému celoživotního vzdělávání policistů

Systém celoživotního vzdělávání policistů vychází ze zásad nově navrženého kariérního řádu, jehož principy byly transformovány přímo do obsahu zákona o služebním poměru v bezpečnostních sborech, schváleného vládou a účinného od 1. 1. 2007. Nový systém předpokládá rigorózní stanovení celého souboru kvalifikačních předpokladů pro výkon jednotlivých funkcí v Policii ČR.

Nosným principem resortního vzdělávacího systému je poskytování kvalifikačních požadavků ve struktuře: stupeň vzdělání, studijní obor nebo zaměření

vzdělání a odborný kvalifikační předpoklad, které budou povinně zapsány v systemizaci pracovních míst pro každou funkci.

Systém celoživotního vzdělávání policistů, který je souhrnem veškerých forem přípravy policistů k výkonu služby tvoří **kvalifikační a další odborná příprava**.

Kvalifikační příprava

Je určena ke splnění požadavku stupně vzdělání, oboru nebo zaměření vzdělání a dalšího odborného požadavku, popřípadě požadavků stanovených pro jednotlivá služební místa v systemizaci služebních míst. Dělí se na :

- a) studium určené k získání stupně vzdělání,
- b) studium určené k získání zaměření vzdělání,
- c) studium určené k získání dalšího odborného požadavku, případně požadavků.

Studium určené k získání stupně vzdělání

Toto studium je realizováno formou studia v příslušných vzdělávacích programech středních škol a vyšších odborných škol a v příslušných studijních programech bakalářského a magisterského studia vysokých škol odpovídajících oboru, nebo skupině oborů vzdělání plánovaných v systemizaci služebních míst.

Se zřetelem ke skutečnosti, že nový zákon o služebním poměru již nepředpokládá možnost udělování výjimek z požadovaného stupně vzdělání při přijetí do služebního poměru není reálný předpoklad, že by střední policejní školy MV v budoucnosti poskytovaly příslušníkům Policie ČR stupeň úplného středního vzdělání. Poskytováním stupně vzdělání se bude zabývat Policejní akademie ČR v těch případech, kdy bude potřeba, aby policisté s dosaženým úplným středním vzděláním dosáhli vzdělání vysokoškolského. V závislosti na struktuře kvalifikačních požadavků, které jsou stanoveny novým zákonem o služebním poměru, může resortní školská soustava poskytovat též vyšší odborné vzdělání.

Základem vysokoškolského vzdělání policistů jsou studijní programy uskutečňované na Policejní akademii ČR. Jedná se o bakalářský studijní program "Bezpečnostně právní studia" a navazující magisterský studijní program "Bezpečnostně právní studia", obor "Policejní management a kriminalistika".

Bakalářský studijní program "Bezpečnostně právní studia" je zaměřen zejména na přípravu k výkonu povolání, při nichž se bezprostředně využívají soudobé poznatky a metody. Obsahuje též vybrané teoretické poznatky. Absolvování bakalářského studia umožňuje bezprostřední uplatnění v praxi, ale i možnost pokračovat ve studiu v navazujícím magisterském studiu. Součástí bakalářského studijního programu je proto modul volitelných předmětů zaměřených profesně a modul volitelných předmětů teoretického a průpravného zaměření, které umožní individuální profilaci studentů zaměřujících se po absolvování bakalářského stupně na uplatnění v praxi a studentů předpokládajících pokračování ve studiu v magisterském stupni. Program lze absolvovat ve studiu prezenčním (denním) a ve studiu kombinovaném (při zaměstnání). Standardní doba studia jsou 3 roky. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je též obhajoba bakalářské práce. Absolventům je přiznáván titul "bakalář".

Magisterský studijní program "Bezpečnostně právní studia", obor "Policejní management a kriminalistika" je zaměřen na získání teoretických poznatků založených na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje, na zvládnutí jejich aplikace a na rozvinutí schopností k tvůrčí činnosti. Je určen zejména pro přípravu vrcholových řídicích pracovníků Policie ČR a ostatních bezpečnostních složek a špičkových odborníků v oblasti policejního managementu, kriminalistiky a ostatních bezpečnostně právních disciplín. Tento program lze absolvovat ve studiu prezenčním (denním) a ve studiu kombinovaném (při zaměstnání). Standardní doba studia je dva roky. Studium se ukončuje státní závěrečnou zkouškou, jejíž součástí je též obhajoba diplomové práce. Absolventům je přiznáván titul "magistr".

Studium určené k získání zaměření vzdělání

Studium určené k získání zaměření vzdělání stanoveného v systemizaci služebních míst je realizováno pro funkce s plánovaným stupněm vzdělání – úplné střední nebo úplné střední odborné, jako pomaturitní odborné studium na střední policejní škole Ministerstva vnitra určené k doplnění odborných vědomostí a dovedností potřebných pro výkon služebních činností a pro funkce s plánovaným stupněm vzdělání – vysokoškolské v bakalářském studijním programu nebo vysokoškolské magisterském studijním programu studiem v programu celoživotního vzdělávání mimo rámec akreditovaných studijních programů Policejní akademie České republiky orientovaném

na výkon služby.

Pomaturitní odborné vzdělávání je určeno pro policisty nově přijaté do služebního poměru příslušníka Policie ČR, kteří splnili podmínku dosažení úplného středního vzdělání nebo úplného středního odborného vzdělání.

Výukový obsah všech disciplin včetně použitých vyučovacích metod musí být řazen a propojován tak, aby u policistů vytvářel vědomí odpovědnosti za vlastní jednání a to zejména v případech jejich zásahu do občanských práv a svobod. Současně musí být naznačeným způsobem policisté vedeni k samostatnosti, kreativitě včetně formování jejich přesvědčení o nutnosti dalšího samostatného individuálního vzdělávání.

Ve výuce je třeba využívat praktických cvičení, modelových situací a zejména poté emočního prožitku, vznikajícího při realizaci inscenačních metod k efektivnímu formování osobnostních vlastností policistů, nezbytných k úspěšnému výkonu policejní praxe. V tomto smyslu je zejména nutno zmínit cílevědomost, houževnatost, vytrvalost.

Studium určené k získání dalšího odborného požadavku se člení na tyto části:

- nástupní příprava (základní odborná příprava) je určena k získání nezbytných základních vědomostí, dovedností a návyků potřebných pro výkon policejních činností, funkcí a každý policista je povinen ji absolvovat bezprostředně po přijetí do služebního poměru, nástupní příprava nově přijatých policistů na funkci s plánovaným úplným středním vzděláním trvá 18 měsíců (12 měsíců vzdělávání v policejní škole MV a 6 měsíců řízené odborné praxe ve školním policejním středisku P ČR),
- specializační příprava, která je určena k získání kompetencí policisty v úzké specializaci nezbytné pro výkon konkrétních služebních činností, každý policista je povinen ji absolvovat bez zbytečného odkladu po ustanovení do funkce, pro kterou je plánována. Specializační příprava je realizována formou specializačních kurzů a je obsahově a organizačně diferencována podle profilových činností jednotlivých služeb Policie České republiky a podle rozsahu oprávnění a povinností policisty vyplývajících z konkrétního služebního místa a specifických služebních činností.

Další odborná příprava

Odborná příprava je určena k soustavnému udržování a prohlubování odborné kvalifikace potřebné pro výkon služby a zastávaného služebního místa a její obsah navazuje na předcházející kvalifikační přípravu.

Do obsahu další odborné přípravy jsou zahrnuty zejména tyto oblasti:

- **všeobecná další odborná příprava**, která je určena k upevňování, rozšiřování a prohlubování kompetencí policistů potřebných pro plnění služebních úkolů vyplývajících obecně ze služebního poměru policisty, bez ohledu na služební zařazení,
- **praktický výcvik v použití síly a v tom, jak je její použití limitováno zásadami lidských práv**, zejména Evropskou úmluvou o lidských právech (zejména příprava k použití služební zbraně, příprava k používání donucovacích prostředků včetně taktiky služebních zákroků s použitím donucovacích prostředků a zbraně),
- **další odborná příprava ve vztahu ke služebnímu místu**, která je zaměřená na upevňování, rozšiřování a prohlubování kompetencí v souladu s náplní služební činnosti, rozsahem oprávnění a povinnostmi policisty vyplývajících z konkrétního služebního místa,
- **další odborná příprava ve vztahu k případům**, která je zaměřena na typizované případy budoucího nasazení využívající vyhodnocení získaných zkušeností a poznatků z předchozích případů.

Další odborná příprava je určena všem policistům a je diferencována:

- obsahově podle rozsahu oprávnění a povinností policisty vyplývajícím obecně ze služebního poměru příslušníka bezpečnostního sboru, profilových činností jednotlivých služeb Policie České republiky nebo rozsahu oprávnění a povinností policisty vyplývajícím z konkrétních služebních činností,
- organizačně na centrálně nebo decentralizovaně plánovanou a realizovanou,
- podle institucionálního zabezpečení na školní a mimoškolní,
- podle forem a metod realizace (školení, kurzy, odborné stáže, semináře, atd.)

Další odborná příprava je organizována a realizována zejména na základě ročních plánů profesní přípravy, které jsou vydávány jako rámcové a prováděcí.

V rámci projektu Phare CZ 98/IB/JH/02/1 byl vytvořen návrh **integrovaného systému přípravy policistů ve výkonu služby** zaměřený na jednání policistů během typických situací v běžném výkonu služby. Cílem tohoto návrhu je vytvořit ucelený, pružný a efektivní systém výcviku policistů orientovaný na jednání policistů a zaměřený zejména na integraci dílčích policejních znalostí a dovedností k zvládnutí typických situací ve výkonu policejní služby. Důraz je kladen na komunikaci a jednání policistů s občany, schopnost deeskalace konfliktu v rizikové situaci a zajištění bezpečnosti občanů, bezpečnosti vlastní a spolupracujících policistů.

Integrovaný výcvik policistů je určen zejména policistům v přímém výkonu služby, kteří vstupují do kontaktu s občany (především policisté služby pořádkové, dopravní a kriminální policie). Integrovaný výcvik zohledňuje požadavky výkonu policejní služby z hlediska aktuálních potřeb a vytváří podmínky pro aplikaci hlavních zásad policejní práce uplatňované v zemích EU do výcviku a posléze i výkonu služby policistů.

2.4 Základní odborná příprava policistů

Základní odborná příprava policistů Policie České republiky je studiem, určeným pro policisty nově přijaté do služebního poměru příslušníka Policie České republiky, kteří splnili podmínku dosažení úplného středního vzdělání nebo úplného středního odborného vzdělání. Samotné vzdělávání policistů v základní odborné přípravě, zařazených pro přímý výkon služby, probíhá formou denního studia a skládá se z výuky odborně bezpečnostních a všeobecně vzdělávacích předmětů ve středních policejních školách (SPŠ) a odborné praxe ve školních policejních střediscích (ŠPS). Poskytuje policistům vzdělání zaměřené na výkon funkcí přímé bezpečnostní povahy v rámci služby pořádkové, dopravní, pohraniční a cizinecké Policie České republiky.

2.4.1 Učební osnovy

Učební osnovy obsahují seznam vyučovaných předmětů, včetně jejich doporučené hodinové dotace. Doporučená časová dotace výuky jednotlivých disciplin je stanovena rozpětím minimální a maximální hodinové dotace. Autoři učebních osnov mohou s ohledem na budoucí profesní profilaci policistů upřesnit hodinovou dotaci pro jednotlivé vyučované předměty v rámci daného rozpětí. Konstrukce učebních osnov musí významným způsobem klást odpovědnost za sebevzdělávání na samotného policistu. Při tvorbě učebních osnov autoři vycházeli z cílů stanovených výchovně vzdělávacím programem a z profilu absolventa nástupní přípravy.

2.4.2 Organizace vzdělávání

Nástupní příprava policistů Policie České republiky trvá 18 měsíců. Učební program rozdělen do dvou částí. První část má formu odborného vzdělávání v délce 12 měsíců realizovaného ve středních policejních školách MV. Druhá část má formu řízené odborné praxe v délce 6 měsíců realizované ve školních policejních střediscích. Celá nástupní příprava je realizována denní formou studia. Základní časová rozvaha nástupní přípravy činí 1539 hodin, kdy počet vyučovacích hodin v týdnu nepřesahuje 37.

Rezerva ředitele školy musí být využita přednostně ve prospěch odborné přípravy policistů. Na výuce se podílí 8 předmětových oddělení, která zabezpečují výuku jednotlivých odborně-bezpečnostních a všeobecně vzdělávacích předmětů. Jedná se o následující předměty: právo, kriminalistika, služba pořádkové policie, služba dopravní policie, služba cizinecké a pohraniční policie, psychologie, řízení motorových vozidel, informatika a výpočetní technika, tělesná příprava, střelecká příprava, spojovací příprava, technika administrativy, zdravotnická příprava, cizí jazyk, český jazyk a stylistika.

Základní odborná příprava je obsahově a organizačně diferencována podle profilových činností jednotlivých služeb Policie České republiky, plánovaného stupně vzdělání pro stanovenou funkci, druhu vykonávané funkce, charakteru vykonávané služby a formy studia. Základní odbornou přípravu organizují jako studium v kvalifikačním kurzu střední policejní školy Ministerstva vnitra podle učebních osnov

schválených Odborem vzdělávání a správy policejního školství MV pro ZOP policistů s úplným středním vzděláním se zaměřením na výkon funkcí přímé bezpečnostní povahy v rámci služby pořádkové, dopravní, cizinecké a pohraniční policie Policie České republiky platné od 1. září 2005. Termíny zahájení, místo studia a počty policistů přijímaných ke studiu ZOP stanoví ministerstvo po dohodě se školami a Policejním prezidiem České republiky.

2.5 Řízená odborná praxe

Řízená odborná praxe úzce navazuje na vědomosti, dovednosti a postoje získané v první části nástupní přípravy. Je realizována ve školním policejním středisku P ČR¹ v délce 6 měsíců z části denní formou praktického vyučování a dále ověřováním získaných znalostí výkonem bezpečnostní služby na útvarech Policie ČR. Vzdělávacími metodami jsou problémové vyučování, příprava modelových situací a praktická cvičení. Z didaktických důvodů je řízená odborná praxe rozdělena do tří ucelených částí:

- praktický integrovaný výcvik komunikace a chování policisty při služebních zákrocích,
- připravenost policisty k výkonu policejní činnosti,
- rozvíjení získaných znalostí výkonem služby .

2.5.1 Učební plán řízené odborné praxe

Obsah výuky je formálně popsán v předmětech. Výuka probíhá v tematických blocích. Metodicky je využíváno zejména modelových situací, skupinových rozhovorů a praktických cvičení.

Stejně jako v předchozí části nástupní přípravy je i zde obsah výuky integrován. Výuku tvoří 10 nosných tematických bloků, které odrážejí problémové situace běžné policejní činnosti. Nosné tematické bloky pokrývají po úvodní části šest sfér běžné policejní praxe a tři oblasti každodenního nejčastějšího policejního působení.

---

¹ Nařízení Ministerstva vnitra č. 81/1999 o školních policejních střediscích Policie České republiky

Jsou rozděleny do 10 výcvikových týdnů následovně:

1. Úvodní tematický celek.
2. Zásahy policisty do osobní integrity občana.
3. Policejní omezení osobní svobody občana.
4. Vyžadování vysvětlení a výslechy.
5. Zásahy policie do majetkových práv občanů.
6. Prohlídky a prohledávání.
7. Dozor nad provozem na pozemních komunikacích.
8. Dopravní nehody.
9. Majetková trestná činnost.
10. Násilná trestná činnost.

Výcvik probíhá u určeného výkonného policejního útvaru Policie ČR zejména formou hlídkové služby. Jeho cílem je především posílení aplikačních dovedností policistů včetně dokončení formování některých profesních postojů. Přestože výcvik probíhá u výkonného policejního útvaru, má odpovědnost za jeho metodickou i obsahovou úroveň školní policejní středisko. Z tohoto důvodu lze doporučit aktivní účast pedagogického pracovníka u předmětného útvaru po celou dobu trvání praxe.

2.5.2 Způsob a podmínky ukončení vzdělávání

Nástupní příprava pro policisty nově přijaté do služebního poměru si klade za obecný cíl vybavit je nezbytnými teoretickými vědomostmi a v návaznosti na ně i intelektuálními a praktickými dovednostmi včetně postojů, nutných pro efektivní výkon policejní služby. Výstupem by měl být absolvent, který nejenom zvládá standardní profesní dovednosti, ale který má navíc vytvořeno samostatné myšlení, umí se orientovat ve značném množství informací a tyto kreativně zpracovávat, je flexibilní v jednání s občany. Tomuto cíli také odpovídá průběžná i závěrečná diagnostika policistů.

Závěrečná zkouška na střední policejní škole

Závěrečná zkouška se v souladu s právní úpravou skládá z teoretické a praktické zkoušky. Účast policisty u závěrečné zkoušky je podmíněna uzavřením průběžné klasifikace ze všech předmětů, přičemž ze žádného z nich nesmí být hodnocen stupněm „nedostatečný“.

Teoretická zkouška

První část teoretické zkoušky je ústní. Je tvořena samostatnou zkouškou z předmětu „Právo“ a samostatnou společnou zkouškou z odborných předmětů dle specializace policisty „Pořádková služba“, „Kriminalistika“ „Dopravní služba“ a „Cizinecká a pohraniční policie“. Mechanismus teoretické zkoušky je takový, že si každý policista formou losu zvolí zkušební otázku, která je obsahově tvořena podotázkou. Následně se na určeném místě připraví k odpovědi, kterou poté interpretuje před zkušební komisí. Čas určený na přípravu žáka k vykonání teoretické zkoušky je stanoven maximálně na dobu 15 minut. Samotné vykonání zkoušky poté může trvat rovněž maximálně 15 minut. K výslednému hodnocení policisty je používáno hodnocení **splnil - nesplnil**.

Praktická zkouška

Mechanismus praktické zkoušky je konstruován tak, že si policista formou losu zvolí jeden ze zkušebních případů, jehož řešení následně předvádí před zkušební komisí. K této činnosti je využíváno poučených a zkoušenému policistovi známých figurantů. Praktická zkouška se koná formou inscenované modelové situace, odrážející nejčastější problémy bezpečnostní praxe. Zkoušený přijme oznámení o události. Poté se pod dohledem komise dostaví na místo činu a případ prakticky vyřeší. Členové komise hodnotí postup zkoušeného policisty z hlediska 4 vzájemně provázaných oblastí (pilířů), které tvoří:

- 1) Odborné znalosti a vědomosti, zejména schopnost aplikace právních norem při rozpoznání a řešení problému.
- 2) Praktické provedení zákroku, včetně taktiky a zajištění vlastní bezpečnosti.
- 3) Komunikace a způsob jednání s cílem zmírnění konfliktu.

4) Chování, postoje a sebeovládání při vystupování.

V závěrečné části pak zkoušený policista odevzdá zpracovanou písemnou dokumentaci z řešeného případu, zodpoví dotazy členů komise ke svému postupu. Zkušební inscenace případů jsou zpracovány formou scénáře. Zde je popsána přesná činnost zúčastněných herců na inscenovaném případě s ohledem na předpokládané chování zkoušeného, požadovaný výkon zkoušeného z hlediska hodnocených oblastí, včetně jednotných hodnotících archů pro členy komise. Herci na případě jsou spolužáci. Policista na místě nezpracovává žádnou písemnou dokumentaci, pouze vyhotovuje písemné poznámky, nezbytné pro zpracování písemné dokumentace, která se v závěru zkoušky zpracuje na učebně. Výkon policisty hodnotí zkušební komise pomocí záznamových archů. Tato pomůcka je tvořena soubory otázek, které vystihují obsah jednotlivých pilířů inscenačních metod. Jejich přesné zodpovězení členy zkušební komise objektivizuje hodnocení výkonu žáka. Členové zkušební komise musí svou odborností pokrývat všechny zkoušené pilíře inscenační metody. K výslednému hodnocení praktické zkoušky je používáno opět hodnocení splnil - nesplnil.

První část základní odborné přípravy je zakončena vydáním “Osvědčení o závěrečné zkoušce” obsahujícím výše zmiňovanou klasifikaci.

Zkušební komise

„Závěrečná zkouška se koná před zkušební komisí. Počet členů komise musí být vždy lichý. Zkušební komise má stálé členy a další členy. Stálými členy jsou předseda a místopředseda zkušební komise a třídní učitel. Dalšími členy jsou zkoušející učitel příslušného předmětu a přisedící. Předsedu zkušební komise, kterým je vysokoškolsky vzdělaný odborník z výkonu služby nebo ze střediska, jmenuje na návrh ředitele školy Ministerstvo vnitra (dále jen ministerstvo). Místopředsedu a další členy zkušební komise jmenuje ředitel školy z řad učitelů školy. Ministerstvo, a po dohodě s ním i Policejní prezidium České republiky, je oprávněno vyslat k závěrečným zkouškám pověřené policisty nebo zaměstnance Policie České republiky nebo ministerstva, kteří mají právo se doplňujícími otázkami souvisejícími se zkoušeným tématem přesvědčit o znalostech zkoušeného žáka; tito však nejsou oprávněni podílet se

na jeho klasifikaci. K vykonání závěrečné zkoušky v řádném termínu může ředitel školy zřídit více zkušebních komisí¹.

2.6 Kompetence absolventa

Obecným výchovně vzdělávacím cílem základní odborné přípravy (ZOP) policistů Policie ČR je vybavit policisty vědomostmi, dovednostmi a postoji, včetně psychické stability v zátěžových situacích, nezbytných pro výkon povolání policisty. Cílem je dosažení kompetence obsahující schopnost úspěšně plnit role a povinnosti vyplývající z pracovní funkce, kreativitu jako schopnost užití znalostí a dovedností v různých situacích, schopnost organizovat a plánovat vlastní práci, řešit problémy, schopnost inovace a schopnost v interaktivní spolupráci plnit zadané cíle. Cílem je tedy dosáhnout kompetence představované znalostmi, dovednostmi, intelektuálními schopnostmi, technickými dovednostmi apod., které však nejsou jenom jednoduchou akumulací znalostí a postojů. Jsou založeny na integraci, přenosu a mobilizaci znalostí.

2.6.1 Klíčové kompetence

Komunikativní kompetence

- Vyjadřovat se přiměřeně k účelu jednání a komunikační situaci v projevech mluvených i psaných a vhodně se prezentovat;
- formulovat své myšlenky srozumitelně a souvisle, v písemné podobě přehledně a jazykově správně;
- zpracovávat různé pracovní materiály; dodržovat jazykové a stylistické normy; používat správně odbornou terminologii;
- zaznamenávat písemně podstatné myšlenky a údaje z textů a projevů jiných lidí (přednášek, diskusí, porad apod.);
- vyjadřovat se a vystupovat v souladu se zásadami kultury projevu a chování.

---

¹ Nařízení Ministerstva vnitra č. 47/2001 čl. 12, o základní odborné přípravě příslušníků P ČR

Personální kompetence

- Posuzovat reálně své fyzické i duševní možnosti, odhadovat výsledky svého jednání a chování, stanovovat si reálné cíle;
- efektivně se učit a pracovat, vytvořit si reálný učební (pracovní) plán, stanovit jednotlivé činnosti a postupy, jejich logickou posloupnost a časový harmonogram plnění, sledovat a vyhodnocovat jejich realizaci;
- volit prostředky a způsoby (pomůcky, studijní literaturu, metody a techniky) vhodné pro splnění jednotlivých aktivit;
- využívat ke svému učení zkušeností jiných lidí, konzultovat s nimi a učit se i na základě zprostředkovaných zkušeností;
- zjišťovat a kriticky hodnotit svůj pokrok v učení i v práci, přijímat hodnocení svých výsledků a postojů i ze strany jiných lidí, adekvátně na ně reagovat, přijímat radu i kritiku;
- dále se vzdělávat, pečovat o své zdraví, fyzický a duševní rozvoj.

Sociální kompetence

- Adaptovat se na pracovní prostředí a spolupracovat s ostatními;
- pracovat v týmu v různých pracovních pozicích a rolích a podílet se na realizaci společných pracovních a jiných činností;
- aktivně podporovat společná rozhodnutí a podřízovat jim vlastní práci;
- přijímat a plnit odpovědně svěřené úkoly;
- podněcovat práci týmu vlastními návrhy na zlepšení práce a řešení úkolů, nezaujatě zvažovat návrhy druhých;
- přispívat k vytváření vstřícných pracovních, společenských, občanských a rodinných vztahů a k předcházení osobních konfliktů, vystupovat proti diskriminaci a nesnášenlivosti.

Řešit samostatně běžné pracovní i mimopracovní problémy

- Porozumět zadání úkolu nebo určit jádro problému, získat informace potřebné k řešení problému, vytýčit strategii řešení a její varianty, zvážit pozitiva i zápory jednotlivých způsobů řešení, vybrat optimální způsob řešení a provést jej, vyhodnotit a ověřit správnost zvoleného postupu;
- organizovat služební činnosti (zákroky, úkony) na úrovni funkce policejního inspektora, realizovat je při efektivním využití času, lidí, peněz, zařízení a dalších zdrojů, korigovat realizaci v důsledku nepředvídatelných okolností při zachování stanovených cílů, zhodnotit úspěch realizace s využitím různých metod (např. pozorování, měření apod.) a navrhnout doporučení ke zlepšení organizace podobných činností v budoucnu.

Využívat prostředky informačních a komunikačních technologií a efektivně pracovat s informacemi

- Používat počítač a jeho periferie, být si vědom možností a výhod, které poskytuje, ale i rizik spojených s jeho používáním;
- volit a používat pro řešení konkrétního úkolu vhodné aplikační programové vybavení;
- samostatně se učit používat nové aplikace, zejména za pomoci manuálu a nápovědy, rozpoznávání a využívání analogií ve funkcích a ve způsobu ovládání různých aplikací;
- samostatně komunikovat elektronickou poštou, včetně využívání možnosti zasílat soubory jako přílohu;
- získávat informace z otevřených zdrojů, zejména pak z celosvětové sítě Internet, včetně jejich vyhledávání i s použitím filtrování;
- rozumět běžným i odborným graficky ztvárněným informacím (grafy apod.);
- využívat informací z běžných i odborných textů a materiálů, používat informace relevantní pro potřeby řešení konkrétních problémů;

- volit vhodné informační zdroje k vyhledání požadovaných informací a odpovídající techniky (metody, způsoby) k získání informací, hodnotit informační zdroje a informace z hlediska jejich relevance;
- orientovat se v získaných informacích, třídít je, analyzovat a interpretovat;
- prezentovat informace vhodným způsobem s ohledem na jejich další uživatele.

2.6.2 Občanské kompetence

- Jednat odpovědně, samostatně, aktivně a iniciativně nejen ve vlastním zájmu, ale především pro zájem veřejný;
- dbát na dodržování zákonů a pravidel chování, respektovat práva a osobnost druhých lidí, aktivně vystupovat proti rasismu, nesnášenlivosti, xenofobii a diskriminaci;
- jednat v souladu s morálními principy, přispívat k uplatňování hodnot demokracie;
- uvědomovat si - v rámci plurality a multikulturního soužití - vlastní kulturní, národní a osobnostní identitu, přistupovat s aktivní tolerancí k identitě druhých lidí;
- zajímat se o politické a společenské dění u nás a ve světě i o veřejné záležitosti lokálního charakteru;
- chápat význam životního prostředí pro člověka a jednat v duchu udržitelného rozvoje;
- ctít život jako nejvyšší hodnotu, uvědomovat si odpovědnost za vlastní život a být připraven řešit své osobní a sociální problémy;
- umět myslet kriticky – tj. dokázat zkoumat věrohodnost informací, nenechávat se manipulovat, tvořit si vlastní úsudek a být schopen o něm diskutovat s jinými lidmi.

2.6.3 Odborné kompetence

Etika policejní práce, chování k občanům

- Pochopit a uvědomit si úlohu policie v demokratické společnosti, rozpoznat a pochopit etické aspekty, sociální pozadí a dosah policejní činnosti;
- být vnímavým k mínění občanů a jejich požadavkům na práci policie;
- pochopit společenskou nepřijatelnost korupčního jednání, jeho zdroje a mechanismy;
- rozpoznat, že účinná prevence má stejný význam jako policejní represe a proto ji začlenit do okruhu své každodenní policejní činnosti;
- znát a umět v praxi aplikovat pravidla chování policisty vůči občanům, aniž by došlo k újmě na osobní bezpečnosti a bylo omezeno plnění policejních úkolů, předcházet konfliktům, naučit se s nimi zacházet a řešit je;
- chovat se vždy v souladu s právem a svými právy a povinnostmi.

Právní vědomí

- Orientovat se v právním systému ČR, rozlišovat důležitost (sílu, strukturu) právních norem, orientovat se v právní regulaci (právním zakotvení) základních svobod, práv a povinností občanů;
- orientovat se v právním řádu České republiky a na standardní úrovni v oblasti teoretické i aplikační zvládnout vybrané pasáže z trestního a přestupkového práva, umět aplikovat osvojené znalosti vybraných problémů trestního práva (hmotné i procesní) a přestupkového práva v praxi;
- znát postavení Policie ČR v systému státní správy, její základní úkoly, organizaci a systém řízení, orientovat se v zákoně o Policii ČR tak, aby v případě praktického provádění zákroků a úkonů byl schopen využít potřebná ustanovení tohoto zákona;
- být informován o postavení ČR v rámci Schengenských dohod, v EU a o základních koncepčních materiálech a liniích.

Výkon odborné policejní činnosti

- Znat příslušné obecně závazné právní akty a interní akty řízení MV a Policie ČR, upravující postupy nezbytné pro výkon základních policejních činností;
- zvládnout na úrovni teoretické i aplikační oblast právní úpravy odpovídající potřebám plnění úkolů policejního inspektora na výkonném organizačním článku služby pořádkové (dopravní, železniční) policie;
- rozpoznat způsoby páchání trestné činnosti, umět ji odhalovat a předcházet jí v rozsahu odpovídajícím působnosti základního výkonného článku služby pořádkové (dopravní, železniční) policie;
- v souladu s požadavky stanovenými pro výkon zastávané funkce být schopen plnit úkoly zejména při ochraně veřejného pořádku, ochraně života a zdraví fyzických osob, předcházení a zabraňování trestné činnosti, odhalování a dokumentování trestných činů a přestupků;
- být schopen plnit úkoly v rámci výkonného organizačního článku služby pořádkové (dopravní, železniční) policie a v případě, kdy to vyžaduje bezpečnostní situace, být schopen plnit i úkoly vyplývající z dozorcí služby;
- provádět úkony a taktické postupy, které souvisejí s kontrolou osob, jejich dokladů a pátráním po osobách a věcech;
- provádět dohled nad bezpečností a plynulostí silničního provozu, pohybovat se v něm, zvládnout řízení silničního provozu pokyny policisty;
- být schopen kvalifikovaně vykonávat činnost při podání vysvětlení osob, vyslechnout osoby tak, aby odpověděli na sedm kriminalistických otázek, zvládnout specifiku výslechu podezřelého, poškozeného, svědka, mladistvého a dítěte;
- umět postupovat v mezích zákona při plnění svých povinností a využívání svých oprávnění a jejich uplatňování vůči občanům, být schopen zpracovat příslušnou dokumentaci;
- umět se pohybovat na místě činu a události (dopravní nehody) tak, aby nedošlo ke zničení nebo znehodnocení stop, umět zajistit místo a zabezpečit uchování stop pro další zkoumání;

- být schopen na místě činu nebo události plnit úkoly vyplývající z postavení Policie ČR v integrovaném záchranném systému a řídit se pokyny velitele zásahu z Hasičského záchranného sboru, do jeho příchodu usměrňovat práci příslušníků složek integrovaného záchranného systému přítomných na místě;
- naučit se zpracovávat potřebnou dokumentaci v rámci činnosti výkonných organizačních článků služby pořádkové (dopravní, železniční) policie, naučit se psaní desetiprstovou metodou;
- zvládnout využívání spojovacích systémů, výpočetní techniku a informační systémy do takové míry, aby je mohl bezchybně používat při své práci;
- udržovat v provozu a připravenosti svěřené prostředky.

Kompetence k provádění služebních zákroků

- Být schopen provést komplexně služební zákrok, umět aplikovat naučené a doporučené taktické postupy při provádění služebních zákroků s akcentem na zajištění vlastní bezpečnosti a bezpečnosti nezúčastněných osob;
- zvládnout předvedení a zajištění osoby z hlediska znalosti právních předpisů a z hlediska praktického provedení, při zajištění vlastní bezpečnosti;
- osvojit si sebeovládání a odolnost vůči stresu při zátěžových situacích běžných policejních činností na výkonném organizačním článku služby pořádkové (dopravní, železniční) policie;
- být připraven na situaci, kdy se pachatel, případně více pachatelů nachází na místě, a na situaci, kdy je nutno po pachateli či pachatelích pátrat a zadržet je;
- zvládnout bezpečnou manipulaci se zbraní, bezpečné ukládání a nošení a bezpečné použití zbraně při plnění služebních úkolů, připravit se na možné použití zbraně ve výkonu služby tak, aby získal jistotu v situaci, která může případné použití zbraně vyvolat;
- zvládnout postup před, při a po použití zbraně, jak z pohledu zvládnutí střeleckých dovedností, tak i z pohledu taktiky služebního zákroku realizovaného za použití zbraně;

- naučit se správnému a efektivnímu použití zbraně v návaznosti na dodržování zákonných ustanovení a interních aktů řízení;
- být schopen provést v rámci přípravy na použití donucovacích prostředků jejich správný výběr a následně tyto použít v souladu s příslušnou právní úpravou;
- získat návyky k udržování fyzické kondice potřebné pro výkon služby v oblasti kondiční přípravy rozvíjet pohybové schopnosti (síla, rychlost, vytrvalost, obratnost, pohyblivost).

2.7 Vzdělávání managementu

Management je chápán jako nezbytná součást jakékoli organizace. Definice policejního managementu vychází z faktu, že termín management vyjadřuje nejen řízení, ale také skupinu řídicích pracovníků, kteří vykonávají profesi manažera. Tradičně jsou pod tímto pojmem chápáni pracovníci, kteří jsou zodpovědní za práci podřízených pracovníků a mají k tomu potřebné pravomoci.

Proces řízení činností v Policii ČR klade vysoké nároky na policejní manažery všech úrovní řízení. Rozhodnutí policejních manažerů je často spojeno nejen s účinky na podřízené policisty, ale též s účinky v podobě zásahů do práv a svobod občanů. Prostor pro management v policii úzce vymezen řadou zákonů a interních normativních aktů. Současný stav vzdělávání a rozvoje policejních manažerů nemá systematický charakter, není centrálně organizován.

Vzdělávání a výcvik policejních manažerů předpokládá, že jeho účastníci již získali základní teoretické znalosti a jisté dovednosti ze základů managementu. Pro další zvyšování jejich schopností budou získávat nejen hlubší a širší vědomosti z tohoto vědního oboru, ale zejména nabývat schopnosti prakticky je efektivněji uplatňovat. Zvláště se jedná o získání návyků adekvátně jednat, řídit a vést své spolupracovníky v odborné policejní činnosti.

Manažerský výcvik budou policejní manažeři absolvovat v rámci celoživotního vzdělávání. Jeho obsah samozřejmě nemůže být předem pevně stanoven, bude ovlivňován aktuálním rozvojem oboru i vlastní policejní praxe.

Návrh vzdělávání a výcviku manažerů, který byl vytvořen v rámci projektu Phare a zdůrazňuje tři systémové prvky:

- Výcvik založený na uplatnění praktických a aktivních pedagogických metod, samostudiu a výměně zkušeností,
- účastníci budou mít základní znalosti z manažerské činnosti,
- výcvik bude uskutečňován bez ohledu na věk účastníka vzdělávání a bude opakován v rámci další odborné přípravy.

K zabezpečení výcviku policejního managementu je vhodné vytvořit odpovídající podmínky v rámci Policejní akademie ČR tak, aby byl zajištěn výcvik policejních manažerů vyššího stupně a zároveň připravování pedagogičtí pracovníci středních případně vyšších policejních škol, kteří budou zajišťovat výuku v kurzech nižšího policejního managementu.

2.7.1 Cíle výcviku policejních manažerů v kurzech

Cíle vzdělávacích programů se budou lišit podle cílové skupiny. V nejbližším období jsou navrženy k realizaci dva druhy kurzů:

- Kurz pro nižší policejní manažery - na úrovni vedoucího oddělení,
- kurz pro vyšší policejní manažery.

Kurzy pro nižší policejní manažery - na úrovni vedoucího oddělení P ČR

Policisté, kteří budou zařazeni do tohoto kurzu musí mít tyto vstupní předpoklady:

- požadované vzdělání v souladu s kariérním řádem P ČR,
- vynikají hodnocení výkonu policejní služby,
- dostatečné vstupní znalosti,
- souhlas funkcionáře s personální pravomocí se zařazením do kurzu.

Každý účastník kurzu koná vstupní pohovor, ve kterém uvede vlastní představy o výcviku v kurzu a oblast, ve které chce zlepšit svou policejní práci.

Kurz pro vyšší policejní manažery na úrovni okres - kraj

Cílovou skupinou jsou policisté, kteří se podle předcházejícího vzdělání a dosavadního osvědčení v praxi mají předpoklady vykonávat vhodné manažerské funkce v P ČR. Zásadní vstupní předpoklady pro účast v kurzu jsou následující:

- ukončení vysoké školy minimálně bakalářského zaměření,
- nadprůměrné praktické výkony v různých funkcích
- výborné hodnocení výkonu policejní služby,
- praktická zkušenost z řídicí pozice
- dostatečné vstupní znalosti,
- souhlas funkcionáře s personální pravomocí se zařazením do kurzu.

Každý účastník kurzu vykoná vstupní pohovor, ve kterém uvede vlastní představy o výcviku v kurzu a oblast, ve které chce zlepšit svou budoucí policejní řídicí práci.

Cíle formálních vzdělávacích a výcvikových programů jsou rozmanité. Zahrnují tyto aspekty:

- a) Nabývání vědomostí. Může se na jedné straně jednat o vědomosti velmi specifické, které se týkají pouze určitého konkrétního systému a postupů, kdy se jedná o získání znalostí z organizace policejní práce, právních aspektů aj. Na druhé straně se může jednat o vědomosti zcela všeobecné, jako je například znalost všeobecných trendů policejní činnosti. Nabývání vědomostí se může soustřeďovat pouze na určité manažerské funkce, například na vedení lidí, plánování či teorie organizace nebo na personalistiku, může však zahrnovat několik různých oblastí.
- b) Zvládnutí určitých technik. Velmi těsný vztah k nabývání znalostí má zvládnutí určitých technik, například metody MBO, SWOT, techniky řízení času, techniky motivování spolupracovníků, kontrolu kvality, metody a techniky zpracování plánu, jak vyhodnocovat psychologický test nebo jak vést pohovor se zaměstnancem apod. Získané znalosti a zvládnutí určitých technik v rámci procesu učení lze velmi snadno vyhodnocovat. Při ukončení kurzu policejní manažeři sami poznají, zda se skutečně naučili tomu, co předpokládali, že se v kurzu naučí, nebo zda se jejich předpoklad nesplnil. Obdobně se mohou přesvědčit, zda zvládli nebo nezvládli určitou techniku.

- c) Rozvoj mezilidských vztahů a odpovídajících způsobů chování. Tato oblast vzdělávání a výcviku je méně strukturovaná a výsledky jsou méně zřetelné. Nedají se tak přesně měřit. Mezi hlavní složky kompetence v této oblasti patří schopnost vést lidi, schopnost komunikovat, schopnost motivovat ostatní, umění jednat s lidmi, ovlivňovat je a přesvědčovat. Patří sem i velmi složité dovednosti, jako je například řízení probíhajících změn a transformačních procesů a podobně.
- d) Rozvoj latentních schopností jedince. Tato kategorie zahrnuje skupinu výchovně vzdělávacích programů, které jsou v pravém slova smyslu zaměřeny na rozvoj vybraných individuálních schopností jedince. Jako příklad si můžeme uvést posilování sebevědomí nebo tvůrčích schopností policejního manažera a programy, zaměřené na rozvoj představitosti a strategického myšlení.
- e) Změna postojů, posilování angažovanosti. Do této kategorie jsou zahrnovány programy které jsou zaměřeny na posilování pocitu sounáležitosti policejních manažerů z různých míst a zastávaných funkcí.

Kurz pro vyšší policejní management se zaměřuje na dosažení pouze jednoho z výše uvedených cílů si vytyčují dva až tři cíle současně. Každý kurz bude sestavován na míru podle cílové skupiny posluchačů z množiny modulů managementu, který je připravený a cílová skupina si bude vybírat taková témata, která jsou pro ni vhodná a potřebná. Je tomu tak po řadu let na Policejní akademii ČR. Je možné vybrat si z této bohaté nabídky v celé řadě odborných vzdělávacích akcí, které trvají od jednoho do pěti dnů. Jedná se o kurzy zaměřené na právní problematiku, psychologii, management, technické prostředky, informatiku aj. Je zřejmé, že tyto kurzy jsou velmi užitečné pro policisty i pracovníky ministerstva vnitra ČR.

Po skončení kurzu pro vyšší policejní manažery by měli účastníci získat nové schopnosti. Mezi ně patří především schopnost pružně reagovat na různé a nové situace, zejména při řízení odhalování, objasňování a vyšetřování trestné činnosti v daném teritoriu; využívat stávající organizaci a rozšiřovat její potenciál; rozvíjet nové formy organizace a jednání; schopnost vést své spolupracovníky a zvyšovat jejich výkonnost a připravenost k práci; zacházet odpovědně s přidělenými materiálními a finančními prostředky a dále rozvíjet vlastní identitu a vlastní řídicí potenciál.

ZÁVĚR

Systém resortní vzdělávací soustavy, který se skládá z resortní vysoké školy, středních škol, výcvikových středisek a instruktorů u výkonných útvarů je nutno dále efektivně rozvíjet a modernizovat. Resortní vzdělávací instituce a zejména policejní školy v souvislosti se zaváděním nového systému vzdělávání policistů prochází vnitřní proměnou, která vychází ze změny obsahu vzdělávání, stylu výuky, vztahu učitele a studenta a v neposlední řadě z nových mechanismů, které celý systém zakládá.

Pozornost je nutno věnovat zejména kvalitě vzdělávacích programů na všech úrovních se zvláštním zřetelem k jejich účelnosti, kterou je nutno zajistit přesnou formulací vzdělávacích potřeb na straně jedné a optimálním využitím vyučovacích metod a forem na straně druhé, dále kvalitě učitelů, instruktorů a lektorů jako subjektů vzdělávacího procesu. Důležité je dbát i na rozvoj moderních výukových metod a forem, uplatňování nových forem vzdělávání jako např. distančního vzdělávání, využití informačních technologií. V neposlední řadě také záleží na efektivním rozvoji materiálních podmínek vzdělávacího procesu, jako jsou např. učební pomůcky, učebny, apod.

Konkrétní výukový obsah ve školním vzdělávacím programu by měl být rozvržen tak, aby neobsahoval přebytečnou teorii, bezprostředně nepodporující vznik profesních znalostí, dovedností či postojů. Tím bude dosažena redukce velkého množství zprostředkovaných a často povrchních informací, které způsobují předimenzovanost vzdělávacího programu. Časový prostor takto vzniklý by se měl využít pro realizaci jiných pedagogických aktivit, které vedou k vytváření samostatného a kreativního myšlení policistů. Vytvoření těchto intelektuálních dovedností je základní podmínkou, aby absolvent vzdělávacího programu byl schopen flexibilně reagovat na dynamicky se měnící podmínky policejní praxe. Je však třeba současně vycházet z faktu, že mnohá teoretická látka sice nemusí svým obsahem bezprostředně souviset s výkonem policejní praxe avšak na druhé straně může sloužit k vytváření nezbytných profesních postojů.

Ve výuce by měly být používány didaktické postupy, jejichž základním cílem je vytváření intelektuálních a praktických dovedností policistů včetně formování jejich profesně i společensky akceptovatelných postojů. Takto vzdělaný policista mnohem lépe vyhoví profesním požadavkům, než policista vzdělaný encyklopedickým

způsobem. Policista s tvořivým a samostatným myšlením je mnohem flexibilnější v řešení problémů sociální reality, podstatně lépe se orientuje v současném nepřehledném množství informací a tím je také lépe schopen reagovat na dynamicky se měnící bezpečnostní situaci. K dosažení tohoto cíle je nutné, aby autoři školního vzdělávacího programu ve zvýšené míře zařazovali do výuky participační vzdělávací metody a praktická cvičení. Je nepochybné, že právě zmiňované didaktické postupy směřují k dosažení žádoucího stavu ve vytváření dovedností a postojů policistů. V souvislosti s výše uvedeným doporučením je však třeba důsledně varovat před nahrazováním vzdělávání pomocí participačních metod pouhým výcvikem či tréninkem. Vzdělávání je zaměřeno na zvýšení samostatnosti a nezávislosti úsudku, na samostatnost rozhodování na základě pochopení situace a na prohloubení osobní odpovědnosti za přijaté rozhodnutí. Naproti tomu profesní příprava zaměřená na pouhý výcvik či trénink může vytvořit závislost a nepružnost. Participační metody je možno zařazovat do výuky pouze tam, kde to výukový obsah, časová dotace a materiální zabezpečení dovolují. Při nesplnění těchto podmínek hrozí reálné riziko, že se z pedagogicky citlivých participačních metod stane pouhý výcvik se všemi negativními výše uváděnými důsledky.

Celý systém celoživotního vzdělávání policistů se doporučuje vytvořit s maximálním využitím stávajících vzdělávacích subjektů. Základem jsou resortní vzdělávací a výcviková zařízení a další subjekty, které by měly tvořit vzájemně provázanou síť. Resortní zařízení a subjekty je třeba podpořit mimoresortními vzdělávacími institucemi a subjekty v případech specifických potřeb nebo v případech, ve kterých by zajištění vzdělání prostřednictvím resortních zařízení a subjektů nebylo efektivní. Celá problematika nebude řešena pouze institucionálně, ale část odpovědnosti za připravenost k výkonu služby je nově přenesena přímo na každého jednotlivého policistu.

RESUMÉ

Vzdělání, rozvíjení osobních schopností a znalostí a odborné způsobilosti pracovníků je nezbytným předpokladem pro kvalitní fungování každého státního orgánu. Vzdelání a správa policejního školství je v resortu Ministerstva vnitra v působnosti Odboru vzdělávání a správy policejního školství MV. V rámci vnitřní správy je předmětem jeho činnosti vzdělávání policistů včetně komplexního systému přípravy k výkonu povolání policistů, oblast služebních příprav policistů včetně přípravy instruktorů, vzdělávání zaměstnanců policie. Cílem celoživotního vzdělávání je vytvoření efektivního systému výcviku a vzdělávání policistů ve výkonu služby, zaměřeného na integraci policejních znalostí a dovedností k zvládnutí výkonu policejní služby. Systém celoživotního vzdělávání policistů vytváří podmínky pro výkonnou, spolehlivou a nestrannou veřejnou službu založenou na principech demokratického státu.

Anotace

Cílem bakalářské práce je bližší pohled na vývoj, metody, organizační formy a náplně výuky resortního vzdělávání policie.

Práce podává informace o historii resortního vzdělávání, významu a postavení střední policejní školy, obsahové náplni základní odborné přípravy policistů, ale i současné problémy a nedostatky základní odborné přípravy.

Klíčová slova

Resortní vzdělávání policie
Základní odborná příprava.
Policie České republiky.
Ministersvo vnitra

Annotation

The aim of bachelor work is a closer view on the development, methods, organizational forms and curriculum of the resort education of the police.

The work presents information about history of the resort education, importace and the role of the secondary police schools, curriculum of the basic special police training, but also the probléme and imperfections of the basic police training.

Keywords

Resort education of the police
The basic police training
Police of the Czech Republic
Ministry of Interior

SEZNAM LITERATURY

1. BÁRTA, M. *Modelové situace. /metodické listy/* Holešov: SPŠ MV, 1996.
2. BÍLEK, P., DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. *Policie a lidská práva*. Praha: Themis, 2000. ISBN 80-85821-94-X.
3. ČÍRTKOVÁ, L. *Policejní psychologie*. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7178-475-3.
4. DUFFY, P. *Policie a Evropská úmluva o lidských právech*. Strasbourg: Rada Evropy, 1991.
5. DUFKOVÁ, I., ZLÁMAL, J. *Policie a profesní etika se zaměřením na etický kodex Policie České republiky*. Praha: SPŠ MV, 2003.
6. FARA, F. *Četnické vzpomínky*. Praha: Codyprint, 2002. ISBN 80-902964-4-0.
7. GRECMANOVÁ, H. a kol. *Obecná pedagogika I*. Olomouc: Hanex, 1998. ISBN 80-85783-24-X.
8. CHRÁSKA, M. *Základy výzkumu v pedagogice*. Olomouc: PdF, 2000. ISBN 80-7076-798-9.
9. KOL. AUTORŮ. *Stručný přehled dějin SNB*. Praha: 1981.
10. KOL. AUTORŮ. *Vybrané kapitoly k úvodu do personální problematiky v resortu vnitra*. Praha: MV ČR, 1997.
11. KOPECKÝ, J., KYRÁŠEK, J., SINGULE, F., SPĚVÁČEK, V. *Kapitoly z dějin pedagogiky*. Praha: SPN, 1969.
12. KOTÁSEK, J., ŠKODA, K. *Teorie vzdělávání dospělých*. Praha: SPN, 1966.
13. MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva*. Praha: Themis, 1997. ISBN 80-85821-52-4.
14. MACEK, P., UHLÍŘ, L. *Dějiny policie a četnictva II*. Praha: Police history, 1999. ISBN 80-902670-0-9.
15. NĚMEC, M. *Občan a policie*. Praha: Naše vojsko, 1996. ISBN 80-206-0524-X.
16. OBZINA, J. a kol. *Základy bezpečnostní politiky KSČ a socialistického státu*. Praha: Svoboda, 1982.

17. PALÁN, Z. *Profesní vzdělávání 2002*. Praha : MJF Praha, 2003. ISBN 80-86284-29-8.
18. PALÁN, Z. *Výkladový slovník vzdělávání dospělých*. Praha: Daha, 1997. ISBN 80-902232-1-4.
19. SAK, P. – SEMRÁD, J. *Role policie ve společnosti v očekávání veřejnosti*. Praha: Policejní akademie ČR, 1996. ISBN 80-85981-30-0.
20. SEMRÁD, J. a kol. *Úvod do studia na Policejní akademii ČR*. 3. vyd. Praha: ÚBVCV PA ČR, 1997. ISBN 80-85981-65-3.
21. SCHELLE, K. *Kapitoly z dějin státní správy*. Brno: Masarykova univerzita, 1992. ISBN 80-210-0493-2.
22. ZOUBEK, V., BÍLEK, P. *Lidská práva a policie*. Praha: Policejní akademie ČR, 2001. ISBN 80-7251-057-6.
23. Informace získané z internetu (www.mvcr.cz).
24. Informace získané z intranetu MV (www.let.aa, www.pan.aa, www.osi.ols.aa, www.ppportal.pcr.cz, www.ks.jm).

ZÁKONY, NAŘÍZENÍ A INTERNÍ MATERIÁLY

1. *Koncepce personální práce a vzdělávání MV ČR*. Praha: 1995.
2. *Koncepce celoživotního povinného vzdělávání příslušníků Policie České republiky*. Praha: 2001.
3. Nařízení Ministerstva vnitra č. 81/1999, o školních policejních střediscích Policie České republiky.
4. Nařízení Ministerstva vnitra č. 47/2001, o základní odborné přípravě příslušníků Policie České republiky.
5. Nařízení Ministerstva vnitra č. 37/2005, o vzdělávání příslušníků a zaměstnanců Policie České republiky ve středních policejních školách a školských zařízeních Ministerstva vnitra.
6. Projekt PHARE - CZ 98/IB/JH/02. Praha: 2002.
7. *Rámcový vzdělávací program pro základní odbornou přípravu policistů služby pořádkové, dopravní a železniční policie*. Praha: Odd. vzdělávání a správy policejního školství MV ČR, 2005.
8. *Sbírka četnických předpisů*. Kroměříž: 1923.
9. *Učební osnovy pro základní odbornou přípravu policistů s úplným středním vzděláním se zaměřením na výkon přímé bezpečnostní povahy v rámci služby pořádkové, dopravní, pohraniční a cizinecké policie Police České republiky*. Praha: Odd. personální práce a vzdělávání MV ČR, 1998.
10. *Učební osnovy pro odbornou praxi policistů, absolventů teoretické části základní odborné přípravy, zařazených do funkcí přímé bezpečnostní povahy v rámci služby pořádkové, dopravní, pohraniční a cizinecké policie Police České republiky*. Praha: Odd. personální práce a vzdělávání MV ČR, 1999.
11. Věstník četnictva č. 11 z roku 1928.
12. Zákon č. 299/1920 Sb., o četnictvu.
13. Zákon č. 283/91 Sb., o Policii České republiky.
14. Zákon ČNR č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů.

PŘÍLOHY

Příloha č. 1 Zákon číslo 299 ze dne 14. dubna 1920 o četnictvu (ASPI)

Příloha č. 2 Záznamy ze sešitu na úkoly četníka přijatého na zkoušku z roku 1930
(pořízení kopie z originálu)

Obrázek č. 1 Systém resortního školství a výcviku policistů – intranet MV Vzdělávání
policistů a policejní školství v ČR

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka LVI.

Vydána dne 6. května 1920.

Obsah: (299.—308.) 299. Zákon o četnictvu. — 300. Zákon o mimořádných opatřeních. — 301. Nařízení o nejvyšších cenách piva. — 302. Zákon, kterým se upravují právní poměry spořitelen. — 303. Zákon o zubním lékařství a zubní technice. — 304. Zákon, kterým se zrušují ustanovení obecních zřízení a městských statutů o právu měšťanském. — 305. Nařízení, jímž se prozatímne upravuje zřízení a působnost zemědělské rady pro Slovensko. — 306. Zákon, kterým se přechodně upravují právní svazky učitelstva na veřejných školách obecních a občanských. — 307. Zákon, jímž se povoluje dodatečný úvěr k boji proti nakašlivým nemocem v republice Československé. — 308. Nařízení o titulu berních úředníků v VII. hodnostní třídě.

Čís. 299.

Zákon ze dne 14. dubna 1920 o četnictvu.

Národní shromáždění republiky Československé usneslo se na tomto zákoně:

§ 1.

Četnictvo republiky Československé jest vojensky organizovaný sbor strážný, jenž určen jest k tomu, aby podle stávajících zákonných předpisů a podle nařízení příslušných úřadů státních udržoval v celém území Československé republiky veřejný pořádek a veřejnou bezpečnost.

§ 2.

Četnictvo jest orgánem politické správy státu a jest tudíž v příčině vykonávání služby bezpečnostní podřízeno politickým úřadům státním. V příčině výcviku, vyučování, kázně a kontroly služby, pak ve věcech správních a hospodářských podřízeno jest četnictvo četnickým důstojníkům. V obojím směru podléhá četnictvo v poslední instanci ministerstvu vnitra. K udržení vojenského pořádku a kázně v četnictvu přidělen jest ministerstvu vnitra generální velitel četnictva.

§ 3.

O podrobné organizaci a počtu četnictva, pak o tom, jak jest konána služba četnictvu, jak má býti četnictvo vycvičeno, vyzbrojeno a vyzbrojeno, rozhoduje ministerstvo vnitra, dohodnuvši se o výzbroji s ministerstvem národní obrany.

Organisace četnictva musí se shodovati s organizací ostatních úřadů potud, že se zřídí v sídlech politických a soudních úřadů také přiměřená četnická velitelství.

§ 4.

Ministerstvo vnitra zabezpečí v dohodě s ministerstvem národní obrany vše, čím četnictvo k odvrácení vnějšího nebezpečí pro stát může přispěti. Za tím účelem je přidělen jeden štábní důstojník československého vojska k četnictvu. Ve věcech výzbroje má důstojník vojska ministerstvem národní obrany určený právo, aby občasnou inspekci provedl potřebná zjištění. Důstojník ten nemá práva nafižovacího, nýbrž podává pouze ministerstvu národní obrany zprávy o závadách, jež za své přehlídky sledá. Ministerstvo národní obrany projedná pak věc s ministerstvem vnitra.

§ 5.

Za účelem výcviku v polní službě bezpečnostní a spolupráce s vojenskými velitelstvími budou příslušníci četnictva do omnoha roku svého věku, do kterého by jinak podle ustanovení branného zákona byli k vojenským cvičením povinni, ministerstvem národní obrany v dohodě s ministerstvem vnitra, pokud to služba bezpečnostní připouští, povoláváni v určitých lhůtách k vojenským cvičením, zejména do manévřů, a budou po dobu cvičení podléhati vojenským zákonům a předpisům.

§ 6.

V případě válečného stavu přechází část četnictva, dohodou mezi ministerstvem vnitra a ministerstvem národní obrany k polní službě bezpečnostní určená, pod přímé velení vojska.

§ 7.

Politický úřad první stolice je představeným úřadem pro četnictvo v obvodu jeho služby konající; jemu přísluší bezprostřední řízení služby četnické a dohled na její vykonávání.

Pokud je třeba užiti četnictva v městech s vlastním statutem nebo právem municipálním, učiní příslušný politický úřad druhé stolice potřebná opatření.

Je-li veřejný pořádek povážlivou měrou ohrožen, mohou politické úřady po předchozím vyrozumění příslušných četnických představených soustřediti četnictvo svého obvodu na ohrožené místo a upravit službu četnickou v mezích ustanovení zákona tak, jak toho místní poměry vyžadují.

§ 8.

Ostatním státním civilním a vojenským úřadům, jakož i úřadům samosprávným četnictvo není podřízeno.

§ 9.

Soudy a státní zastupitelství jsou, pokud jde o výkon trestní pravomoci soudní, oprávněny požadovati přímo služeb četnictva. V jiných oborech působnosti mohou se soudy činnosti četnictva dožadovati jen prostřednictvím příslušných úřadů politických; tímž způsobem dožadují se činnosti četnictva ostatní civilní a vojenské úřady státní, jakož i úřady samosprávné.

Toliko, kdyby bylo nebezpečí v prodlení, je četnictvo povinno na přímé dožádání těchto úřadů pomoci poskytnouti.

§ 10.

Politické úřady státní určují, pokud má četnictvo spolupůsobiti v záležitostech místní policie, pečují však o to, aby tím bezpečnostní služba četnictva netrpěla.

§ 11.

Četnictvo má obdržené příkazy bezpodmínečné a bez průtahů vykonati a do jejich posuzování se nepouštěti. Jen tehdy, kdyby se příkaz zjevně přičil buď povinností, jež četnictvo přísahou četnickou na se vzalo, nebo zájmu státnímu, dále kdyby příkazem nařízeno bylo vykonání činu, jež zapovězen je trestním zákonem, má četnictvo, uváživši všechny okolnosti, od výkonu příkazu upustiti, avšak případ tento bezodkladně četnickým představeným ohlásiti.

Za obsah příkazu jest odpověden úřad, který ho dal; četnictvo jest odpovědno jen za přesné provádění služby podle platných zákonů a nařízení. Četnictvo má právo žádati písemný rozkaz i tehdy, když to zákonem není předepsáno.

§ 12.

Četnictvo podléhá vojenským trestním zákonům a soudům a platí pro ně vojenský služební řád. Disciplinární předpisy stanoví pro ně ministerstvo vnitra.

• § 13.

Četník službu konající má zákonem stanovená práva strážce civilní i vojenské, ale smí, šetře předepsané opatření, užiti zbraně jen v těchto případech:

1. v případě nutné obrany, aby odvrátil násilný útok, jež na něho byl učiněn nebo jímž se život jiné osoby ohrožuje;
2. nelze-li jinak překonati odpor, směřující k zmaření jeho služebního výkonu;
3. aby zamezil útěk nebezpečného zločince, jehož nemůže jiným způsobem zadržeti.

§ 14.

Četnictvo má právo při výkonu svých služebních povinností žádati součinnost každého orgánu služby veřejné, zvláště úřadů civilních, jiných sborů strážných a jich členů, starostů obecních a velitelstev i úřadů vojenských.

• § 15.

Četník, kdykoli ve své službě proti někomu zakročí, má užiti slov „ve jménu zákona“ v jazyce v místě obvyklém; v takovém případě je každý, i osoby vojenské, povinen jeho vyzvání uposlechnouti, může si však potom do jednání četníkovy stěžovati.

§ 16.

Příslušníci četnictva mají býti jen z důležitých služebních příčin na jiné místo překládáni.

• § 17.

Mužstvo četnické doplňuje se přijímáním uchazečů dobrovolně k četnictvu se hlášení. Uchazeč přijímá se nejprve jako četník na zkoušku.

Za četníka na zkoušku může býti přijat jen ten, kdo

- a) jest státním občanem republiky Československé,
- b) jest bezúhonný, svéprávný a duševně způsobilý,
- c) překročil 21. a nedosáhl ještě 35. roku věku,
- d) jest svobodný neb bezdětný vdovec,
- e) má silné, zdravé tělo a přiměřenou výšku,
- f) je znalý v slově i písmně jazyka československého,
- g) prokáže se vzděláním, jakého se nabývá na obecné škole,
- h) má výcvik vojenský, konav službu vojenskou se zbraní nejméně po tu dobu, kterou branný zákon pro normální přesenní službu vojenskou stanoví.

Ministerstvo vnitra může prominouti požadavek pod písmeny c) a d) uvedený vůbec, pak požadavek pod písmenem f) uvedený, tento však jen s podmínkou, že mu žadatel nejdéle do dvou let vyhoví.

Dočasně na dobu potřeby, zejména v případě mobilisace, může ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem národní obrany doplnit četnictvo osobami vojenskými bez ohledu na to, zda hořejším požadavkům plně vyhovují či-li nic.

§ 18.

Důstojníctvo četnické se doplňuje:

1. postupným povyšováním v četnictvu,
2. přestupem aktivních neb neaktivních důstojníků vojska, kteří mají nejvýše hodnost kapitána.

Důstojníky do četnictva přijímá a až do IX. třídy hodnostní jmenuje ministr vnitra; kdo jmenuje důstojníky od VIII. třídy hodnostní počínajíc, je určeno ústavní listinou.

Generálního velitele četnictva jmenuje prezident republiky ze sboru důstojníků četnických.

§ 19.

Každý příslušník četnictva musí se při vstupu zavázat k čtyřleté povinné službě a musí krom toho jednak sloužiti jeden rok na zkoušku, kteráž doba se mu do četnické služby počítá, jednak vykonati odbornou zkoušku před komisí, složenou z důstojníků četnických a úředníků politické správy.

§ 20.

Příslušníci četnictva, vstupující do sboru, jsou povinni vykonati četnickou služební přísahu, kterou se zavazují že budou republiky Československé a její vládě podle zákonů a podle nařízení představených úřadů věrně sloužiti.

§ 21.

Pokud se týče vzájemného poměru mezi četnictvem a vojskem, jsou příslušníci četnictva na roveň postaveni osobám vojenským stejné hodnosti.

§ 22.

Příslušníci četnictva se propouštějí ze sboru:

1. když se během služby na zkoušku ukáže, že nejsou způsobilí k četnické službě;
2. když, obdrževše lhůtu k průkazu způsobilosti jazykové (§ 17), průkazu toho včas nepodají;
3. když vyslouživše dobu, na kterou se k službě zavázal (§ 19), děle sloužiti si nepřejí;
4. když stanou se tělesně ke službě nespůsobilými, anž nabyli nároku na výslužné;

5. když soud, odsoudiv je pro zločin nebo přečin, uznal při tom na ztrátu hodnosti;
6. čestou disciplinární, když spáchali takový čin, pro který sice nebylo soudním rozsudkem uznáno na propuštění, pro který by však vzhledem k dobrému jménu četnictva ve sboru trpění býti neměli;
7. když o to žádají z rodinných důvodů a ministerstvo vnitra k tomu přivolí.

§ 23.

Služební čas v četnictvu ztrávený čítá se příslušníkům četnictva do služební povinnosti ve vojstě; příslušníci četnictva jsou a výhradou ustanovení §§ 5 a 6 po dobu činné služby četnické zproštěni služby vojenské.

§ 24.

Příslušníci četnictva se směji ženiti jen, když jsou definitivní a dovršili čtyřletou službu u četnictva aneb 30. rok svého věku.

§ 25.

Osobní požitky četnictva upravují se zvláštním zákonem. Zvláštními zákony budou dále upraveny:

- a) zaopatřovací požitky příslušníků četnictva, jejich vdov a sirotků;
- b) ubytování četnictva.

§ 26.

Až do zákonné úpravy v předěšlém paragrafu uvedené zůstávají v platnosti předpisy obsažené v §§ 28, 29, 32, 33 (druhý odstavce), 36 a 40 zákona ze dne 25. prosince 1894, č. 1 ř. z. z r. 1895, dále předpisy zákonů ze dne 14. května 1896, č. 74 ř. z., a ze dne 29. ledna 1897, č. 42 ř. z.

V ostatních směrech se zákon ze dne 25. prosince 1894, č. 1 ř. z. z r. 1895, zrušuje. Dále se zrušují uherské zákonné články II. a III. z r. 1881, čl. X z r. 1882, čl. XXXVI. z r. 1893 a čl. VII. z r. 1908, a konečně ostatní ustanovení uherských zákonů a nařízení, která tomuto zákonu odporují.

§ 27.

Provedením zákona se pověřuje ministr vnitra a ministr národní obrany.

T. G. Masaryk v. r.

Tusar v. r.

Švehla v. r.

Klofáč v. r.

Úloha č. 7

Na rovině aote, vyjádřené od obou Dýcháčků, blíže kromě ho blíž a
blíže křivě, potkají se dva, rovinici a B. Jmenovani náiji spíše
dělá čí, a další, skocí. A stíhí, čimpy, bři do B. hluj se obědli a
uděří a. motykov do hluj, náij a. ppradu do bevočtomí.
B. pak, na to zrovniho čimpy, dohijo a usomli.

Závidle kbi aly pentup, náijto náijto náijto čina a na
tomto, včubny obědli pčubny, náijto náijto náijto dle speciální
mapy.

U Dýcháčků má 2. dubna 1930.

Kar. Liska.

Zemské četnické plukovní a Dýcháčků.
Úst. pod 4.
B. Jan p. D. - plácn
čimpy, náijto náijto, člověka.

Oddělení Aukacím.
Stav Dýcháčků čí?
Estogalerám: /
Dýcháčků, náijto náijto: /

Zpráva, o potěmí:

at Aukacím náijto náijto.

Jméno a příjmení: Jan B.,
Číslo: 6000;

Doba a místo narození: 26. 1911, 2., současně čí.

Jméno a příjmení roční:

a) obce: Jan B.,

b) místo: čina, náijto L.,

Zemská příslušnost: D., současně čí.

Číslo náijto náijto

Jirsoví.

Zaslouží bydlitě: p. D. č. 125, p. 1. J., netvářej' jíad 2,
 Rodinný plet: jactý,
 Zaslouží: p. anastatný plet.
 Vázaná pletka, lacný plet, prot. p. pletka jist' p. 19,
 Školu pletitě: p. 1. č. 1 a jact,
 Vyprací: jact. kaktě,
 Vázanost: p. anastatný,
 Č. 1. č. 1, č. 1. č. 1, jact jact: p. anastatný a 1, p. anastatný č. 1,
 Majitelé pletky: majitel kaktě p. 1. č. 1, 70.000 Kč,
 Dítěti pletky: p. pletky p. anastatný p. anastatný p. anastatný
 nemí,
 Kým a kým pletka: p. anastatný K. P. a A. B. č. 1. č. 1
 1931 p. 1. č. 1,
 Na jact pletka: p. anastatný p. anastatný,
 Kým byl jact pletka: p. anastatný K. P. K. L. a A. B.,
 Č. 1. č. 1, č. 1. č. 1, p. 1. č. 1 a č. 1. č. 1 p. 2.
 Č. 1. č. 1, p. 1. č. 1, netvářej' jíad 2,
 - p. anastatný: č. 1. č. 1, nemí ani legionáři, ani
 p. anastatný p. anastatný, ani č. 1. č. 1 p. anastatný p. anastatný
 č. 1. č. 1 p. anastatný p. anastatný p. anastatný p. anastatný.

2. Školení pletka:

Dne 10. č. 1. č. 1 1931 o 1. č. 1. č. 1 p. anastatný p. anastatný
 B. p. 2. č. 125 p. anastatný p. anastatný č. 1. č. 1 p. 2.
 č. 1. č. 1. č. 1 p. anastatný p. anastatný, č. 1. č. 1 p. anastatný.
 O 9. č. 1. č. 1 dne 10. č. 1. č. 1 1931 dostan' p. anastatný p. anastatný
 p. anastatný p. anastatný č. 1. č. 1 p. 2. č. 1. č. 1 p. anastatný,

je jarda pui hodina, ja pamirka na svem jelo se-
dela pbrnito kultura, spocit pbrniti se polnky
jana B. a krita A., kluu se na cestu u kultura
kadak. To rjmeni nikelka pojennyh nadaroh,
pred polnky Jan B. r puz chiji molyhu a pdrsit
kulo polnky krita A. ob klany tak rihu, je hji
se okamite, ke jakohokoh rjkhuh skocit k jani.

Polnky Jan B. pred pah puz svem mo-
tyhu a na pemi kiritko polnky A. jiti i kvite
pdrsit, nariu pyhle r nista imi pthl.

Kromi pdrstva polnky Jana B., vidly
puprad jelo jina. Kromi jorua D. a jelo dera
Kroma B., kluu r nim na jelo spolceni jucerah.

Lidckh Jana B. ponaceni pdrst, je se k
paninemu krita A. pdrsit na pdrstavost ani
to je kuka a rida, je juto r pabrishi kuro se-
hylni jiti, pthkal jhucd puprad pdrstniti na
pdrsti ptoni.

Jhucd na nista imi dostonivii se
cibnicki klicka pbrnky. To P., K. L. a A. B. na-
kula polnky krita A., na nisti oznaceni
polnky C., r jyhnm bavitoni. Pdrstym pdr-
stem na pbrnimeu klame polnky krita A., byla
pdrstina pbrniti kost na svem klany pdrstena
a r okoli pany pdrstka keo. Zim r okoli klany by-
la jiti kuro pbrniti. Tilo polnky A. bylo jiti ia-
pdrstni pthli.

U dobi asi jist hochny na mirtu emu se dostavil
pivni sbroctvi lhcari D. Jan th. se Z... vyjel smrt.

Chud vyrozuměny skusim vnostem r. l. byla
vytoma prvni kemist, potovajim se r. lhcari
D. Josefa M., vyškujimho poudu Emila B. a pa-
pisovatele Frantiska L., kluci se dostavila do D.
dne 10. dubna 1930, o 12. hodin.

Lhcari D. Josef M. poudějimi futru mrtoly, valal
na kluci pravouho poluka B. si pany paravani tu-
sujm pashojim tak rihci, je hajda r. mlt pama o
polci, mohla jivochiti smrt.

Smel nontala vyhoděnim a pšrtěimjv pahovci.
cenu do mrtku 100 pui, obimjv itduch r dobi 3
ai 5 p minut, takie jacholov pchmrti lhcarka
pomes byla marnou.

To pouděim futry byla mrtola odstavna do
máimie a juch na pbecimv kiltkoi r D. pohlitena.

Za dabito jichim vclata jina poluka b. Havi
pouma D..., je aicholov pvarovata se vojim muiem
a denou Imou b. na prim joch, potělonim od
mirta emu jen asi 50 kochi, nepovarovata celou
vdělobost a juchim nemie tuto jivim protěctiti.
Havi b. stvřila nijaki vojimie naděvly pol.
mrti Jana B. a Karita A., kluyit si ricti se-
přimada, jrouc pamětrána prou jvaci.

Pojovna byla jichim mirt a dclay vyrozuměna
na vojim mrti poluky Emilem A. a Janem B., pucari

x skomitého kóje B. pohl, motyka pohl a uctil B
ni 2 krát, na peni jsi káčko pohl A.

Lo pohlém, jím se pohl B. p. nísta pohl
pohl.

Tea pohl B. Anna B. jsi pohlém pohl, je
sta pohl pohlém jsi pohl pohlém, káčko
jsi pohlém pohlém de pohl pohl, pohl pohlém
misi pohl káčko.

8 káčko pohl pohlém pohl B. p. pohlém
motyka, káčko pohlém pohl A. 3 krát de káčko. Lo
pohlém pohlém pohlém se pohlém A. 4 peni a pohlém B.
jij jsi 2 krát pohlém.

Pohlém Jan B., káčko se pohlém pohlém pohl.
nísta, jím p. pohl D. pohlém, byl pohl 11. dubna 1931
p. káčko káčko pohlém p. p. pohlém káčko pohlém
pohlém, a pohlém. káčko pohlém pohlém pohlém pohlém.
nísta pohlém, jím pohlém pohlém a pohlém pohlém
se pohlém, je byl pohlém pohlém A. k. pohlém jed-
nomi pohlém pohlém.

Dále pohlém B. pohlém, je p. pohl 1929 byl pohl.
se pohlém pohlém A. pohlém pohlém pohlém pohlém pohlém
pohlém káčko, p. pohlém pohlém pohlém a pohlém.
pohlém. Od pohlém pohlém, káčko pohlém se pohlém pohlém
pohlém, pohlém pohlém pohlém A. káčko, jím pohlém pohlém
pohlém pohlém pohlém, jím pohlém pohlém pohlém pohlém
pohlém pohlém.

Jak bylo pohlém pohlém pohlém pohlém pohlém A.

světí pohřbu B. pro rydani svědeckí část a při
kácení dřevěných se stalo káďal.

Jelikož pohřbu B. pro upravení přístupu činn
upuhl, byl dne 11. dubna 1930 o 12. hod. učiněn
křesťan patěn a p 11. hod. do řízení činn soudu a
T. odveden.

Tu osobní jednání byl u patěného pohřbu B.
nalezni: jeden kámen mrt, dva 20. ká panhořky, ko-
řma železná, křehká a křehká papalch, křehká
při se formou soudu současně se patěným na
prohrami odvedenými.

Možná, p. mrt pohřbu B. pohřbu A. jsmrtel, byla
a domi B. nalezna a pohrami, odvedená se na
prohrami formou soudu jako při dohřeví.

Kácení mrt činn jest k. Hradě o patěni příjzím
i příloha.

8. Z. křesťan dne 11. dubna 1930.

Lištský soudu

1930

Stojmrt B. mrt

Zimski 'shovski' Mlinski i Mlinski

Shovki

Collium Mucko
Hornu Nuchabro na 1

avila omu i puca' o rotam' mucka jana A. B. m'p'ne omu 1911

Maska : 1-15000

Shovki omu i shovki 1911

Shovki
X muck omu
X muck kati jovicu jenu 1 b.
At jenu a omu jenu

Shovki omu

Shovki
Shovki

Obrázek č. 1 Systém resortního školství a výcviku policistů

